

Bestuurlijk rapport

Sport- en speelplekken in de openbare ruimte

Rekenkamer Amsterdam

6 november 2024

Bestuurlijk rapport

Sport- en speelplekken in de openbare ruimte

Rekenkamer Amsterdam

6 november 2024

DEFINITIEF

Dit bestuurlijk rapport is een document van de Rekenkamer Amsterdam en bevat de bevindingen, conclusies en aanbevelingen van het onderzoek *Sport- en speelplekken in de openbare ruimte*.

U kunt het digitale document raadplegen [op de projectpagina](#).

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Leeswijzer	4
Samenvatting	5
Bestuurlijk gedeelte	6
Hoofdconclusie	6
Analyse	7
Aanbevelingen	9
Reactie college van B en W	11
Nawoord rekenkamer	14
Gedetailleerde onderzoeksbevindingen	17
1 Hoe is het onderhoud geregeld?	17
1.1 Kaders voor het onderhoud	18
1.2 Opzet van het onderhoud	23
2 Wat is het bereikte resultaat?	28
2.1 Behaald onderhoudsniveau anno 2024 ligt volgens college op sober	29
2.2 Informatievoorziening aan de gemeenteraad	34
3 Verdeling van de openbare sport- en speelplekken	37
3.1 Hoeveel openbare sport- en speelplekken zijn er?	38
3.2 Verspreiding van openbare speelplekken	39
3.3 Verspreiding van openbare sportplekken	47
Onderzoeksverantwoording	54
Eindnoten	57

Leeswijzer

Het eerste deel van dit rapport bevat onze boodschap voor het gemeentebestuur, met daarin onze hoofdconclusie, analyse en aanbevelingen. Het tweede deel van het rapport bevat de gedetailleerde onderzoeksbevindingen.

Definitie 'sport- en speelplekken' en 'beheer'

Onder sport- en speelplekken verstaan we delen van de openbare ruimte die specifiek bestemd en ingericht zijn voor sporten en spelen, bijvoorbeeld een voetbalkooi of een speeltuin. De sport- en speelplekken waarop dit onderzoek zich richt, betreffen uitsluitend objecten in de openbare ruimte van de gemeente Amsterdam. In dit rapport hebben we het alleen over deze 'openbare' sport- en speelplekken als zij in beheer zijn van de gemeente Amsterdam, tenzij anders aangegeven. Dit onderzoek gaat dus niet over de sport- en speelplekken die niet in beheer zijn van de gemeente Amsterdam, zoals sport- en speelplekken die beheerd worden door speeltuinverenigingen, sportverenigingen, volkstuinverenigingen, vve's en scholen. Onder 'beheer' verstaan wij zowel (sturen op en organisatie van) het onderhoud, als het beheer van het aanbod en de verdeling daarvan.

Samenvatting

De gemeente wil sport- en speelplekken in de openbare ruimte sober onderhouden. Dat betekent dat alle toestellen minimaal veilig moeten zijn, en dat lukt. Dat is knap, want er gaat minder geld naar het onderhoud dan eigenlijk nodig is. De gemeente heeft ook andere doelen. De gemeente wil namelijk genoeg goede buitenruimte voor sporten en spelen, extra sport- en speelplekken bouwen of verbeteren, en het onderhoudsniveau omhoog tillen. Maar er is eigenlijk al te weinig geld voor het normale onderhoud. Daarnaast maken we ons zorgen dat weinig onderhoud nu kan leiden tot extra kosten in de toekomst. Verder ontbreekt geschikte informatie om te sturen op het aanbod en het onderhoud van sport- en speelplekken. Ook is het niet goed te volgen welk deel van de sport- en speelplekken op welk onderhoudsniveau is.

Te weinig geld voor doelen voor sport- en speelplekken

De gemeente trok in 2024 zo'n € 11,9 miljoen uit voor het vaste onderhoud. Maar voor het onderhoud zou € 19,5 miljoen nodig zijn. Ook moet het geld voor normaal onderhoud elk jaar opnieuw worden aangevraagd. Tegelijk wil de gemeente extra sport- en speelplekken bouwen of verbeteren, en het onderhoudsniveau omhoog tillen. Voor de extra plekken geeft de gemeente in 2024 eenmalig € 2 miljoen uit. Maar er lijkt geen extra geld voor onderhoud te komen. Als het onderhoud nu erbij inschiet, kan dat leiden tot hogere kosten in de toekomst.

Bewaren en combineren van informatie

Er zijn 1.664 speelplekken en 814 sportplekken. De gemeente heeft nog geen goed beeld van de staat van sport- en speelplekken. Dat komt omdat de gemeente niet naar het geheel van een sport- of speelplek kijkt. In plaats daarvan kijkt de gemeente alleen naar de losse delen. Ook ontbreekt soms andere nuttige informatie, zoals het soort sport- of speelplek. Het ontbreken van geschikte informatie bemoeilijkt het sturen op onderhoud en aanbod van sport- en speelplekken. Verder kan de informatie die naar de raad en bewoners gaat, beter. Zo is nu niet openbaar welk deel van de openbare ruimte op welk onderhoudsniveau is. Door beschikbare informatie te combineren en waar nodig aan te vullen, kan dit worden verbeterd. Tot slot kunnen de rapportages aan de gemeenteraad duidelijker.

Onze adviezen

Op dit moment trekt de gemeente te weinig geld uit voor het noodzakelijk onderhoud en de doelen voor sport- en speelplekken. We raden daarom aan dat de gemeente goed kijkt of er meer geld moet komen, of dat de doelen moeten worden aangepast. Verder is het belangrijk dat de gemeente de staat en kenmerken van sport- en speelplekken beter kan volgen. We raden daarom aan om meer informatie te combineren en waar nodig extra informatie bij te houden. Tot slot moet de gemeenteraad de staat van de openbare ruimte goed in de gaten kunnen houden. We raden daarom aan dat de gemeente betere informatie hierover geeft.

Hoe reageert de gemeente op ons rapport?

De gemeente steunt de uitkomsten van het onderzoek en neemt de aanbevelingen ter harte. Uit de eerste reactie van de gemeente blijkt echter onvoldoende in hoeverre het de aanbevelingen gaat uitvoeren, of er een plan van aanpak komt, en hoe de gemeenteraad hierover wordt geïnformeerd.

Bestuurlijk gedeelte

Hoofdconclusie

De hoofdvraag van het onderzoek luidt als volgt:

In hoeverre is de gemeente Amsterdam doeltreffend in het beheer van sport- en speelplekken in de openbare ruimte?

Over het algemeen beheert de gemeente Amsterdam de sport- en speelplekken doeltreffend. De organisatie van het beheer is op orde. De veiligheid van de sport- en speeltoestellen is gewaarborgd doordat alle toestellen jaarlijks worden gecontroleerd. Ook lukt het om het onderhoud voor het realiseren van de veiligheid binnen het toegekende budget uit te voeren. Toch zijn er zorgen voor de toekomst en zijn verbeteringen noodzakelijk.

Ten eerste maken we ons zorgen over de financiële middelen waarmee de ambtelijke organisatie het moet doen. De ambtelijke organisatie kreeg in 2024 zo'n € 11,9 miljoen voor het regulier onderhoud van de assetcategorie 'straatmeubilair en speeltoestellen' (waar de sport- en speeltoestellen deel van uitmaken), terwijl de normkosten € 19,5 miljoen bedragen. Bovendien is het budget voor het regulier onderhoud niet-structureel, waardoor de ambtelijke organisatie het elk jaar opnieuw moet aanvragen.

De financiële situatie is extra zorgelijk omdat er in de komende jaren veel sport- en speeltoestellen vervangen moeten worden. Door de levensduur van toestellen te verlengen, wordt geprobeerd om dit probleem op te lossen, maar dit is geen duurzame oplossing. Het uitstellen van vervanging kan leiden tot grotere veiligheidsrisico's en hogere kosten op de lange termijn. Dan ontstaat mogelijk een vicieuze cirkel waarbij tijdelijke oplossingen uiteindelijk de problemen verergeren, in plaats van oplossen.

Tegelijkertijd komen er sport- en speelplekken bij, waardoor ook de vraag naar onderhoud zal toenemen. Het college investeert in 2024 namelijk € 2 miljoen in het opwaarderen en aanleggen van veertig sport- en speelplekken – bovenop het regulier onderhoud. Ook worden er sport- en speelplekken aangelegd in nieuwe gebieden en bij herontwikkeling van gebieden, waardoor het aantal sport- en speelplekken wat onderhouden moet worden, verder toeneemt. Hiermee moet rekening worden gehouden bij het vaststellen van de reguliere onderhoudsbudgetten. Dat lijkt nu niet te gebeuren.

Ten tweede komen we tot de conclusie dat de gemeente beter zicht moet krijgen op de sport- en speelplekken. De gemeente heeft namelijk geen centraal overzicht van de staat van de sport- en speelplekken als gehele objecten, inclusief het omliggende straatmeubilair, bestrating en groen. De gemeente heeft wel overzicht over (de staat van) alle sport- en speeltoestellen, en ook apart zicht op zaken als groen en verhardingen, maar deze informatie wordt niet gecombineerd. Het overzicht op het totale plaatje ontbreekt dus. Ook houdt de gemeente geen informatie bij over kenmerken van sport- en speelplekken zoals grootte, doelgroep en typen. Dit alles maakt het moeilijk om daadwerkelijk te sturen op voldoende en kwalitatief goede buitenruimte om te sporten en spelen.

Ten derde zien we tekortkomingen in de informatievoorziening over de staat van het onderhoud naar de gemeenteraad en bewoners. Het college rapporteert niet per soort asset (zoals de sport- en speeltoestellen) welk percentage van het areaal in welke staatⁱ verkeert, waardoor de staat van het onderhoud van de openbare ruimte niet navolgbaar is. Het college geeft het alleen aan als er sprake is van achterstallig onderhoud, maar daar is pas sprake van wanneer meer dan 10% van het areaal op niveau 'verloedering' (D) ligt. Het college rapporteert verder niet over de 'staat van de sport- en speelplekken' als gehele objecten, maar alleen over de staat van de speeltoestellen, verhardingen en groen als losse assetcategorieën. Dat is opvallend omdat er wel specifiek beleid is geformuleerd voor sport- en speelplekken als gehele objecten. Het leidt ertoe dat ook voor de gemeenteraad en bewoners het totale plaatje niet in beeld komt.

Analyse

De sport- en speelplekken laten in het klein zien wat voor soort problemen en vraagstukken spelen bij het beheer van de openbare ruimte in het algemeen. In november 2019 is de gemeente "tijdelijk" overgegaan van het onderhoudsniveau 'verzorgd' naar 'sober' vanwege een tekort aan financiële middelen.ⁱⁱ Vijf jaar later, in 2024, is het beoogde en vastgestelde onderhoudsniveau voor de onderhoud van de openbare ruimte nog steeds 'sober'. De belangrijkste oorzaak van deze situatie is een aanhoudend tekort aan financiële middelen; een probleem dat ook veel andere gemeenten treft.ⁱⁱⁱ We zien dat het gebrek aan financiële middelen de ambtelijke organisatie dwingt tot moeilijke keuzes in het beheer, zoals de keuze om eigenlijk vooral te kijken naar de veiligheid van sport- en speeltoestellen.

Hoewel het ontbreekt aan structurele middelen om zelfs het huidige sobere onderhoudsniveau te waarborgen, heeft het gemeentebestuur grotere ambities dan alleen het veilig houden van de sport- en speeltoestellen. Het bestuur wil voldoende en kwalitatief goede buitenruimte hebben om in te kunnen sporten en spelen, wil sport- en speelplekken aanleggen of verbeteren, en wil eigenlijk naar onderhoudsniveau 'verzorgd' (ook al is dat volgens het college nu nog niet mogelijk). Deze ambities botsen met de realiteit van beperkte budgetten, maar dit lijkt nog weinig door het gemeentebestuur te worden erkend: er wordt geen zichtbare keuze gemaakt tussen ofwel het toekennen van meer financiële middelen ofwel het bijstellen van ambities.

We zien ook dat de beperkte budgetten een bedreiging zijn voor de toekomstbestendigheid van de sport- en speelplekken. Zonder een duurzame oplossing voor de financiële knelpunten blijft niet alleen verbetering van de kwaliteit van de sport- en speelplekken uit, maar dreigt een verslechtering in de toekomst. In 2022 waarschuwde het college al dat het niet-aanpakken van de financiën voor het onderhoud van de openbare ruimte zal leiden tot een exponentieel stijgende druk op de begroting in de toekomst.^{iv} Dit inzicht heeft echter niet geleid tot structurele oplossingen in termen van andere ambities of een structurele toekenning van de benodigde financiële middelen voor het reguliere onderhoud.

ⁱ Niveau A+ (Prachtig), A (Top), B (Verzorgd), C (Sober), of D (Verloedering); CROW-standaarden.

ⁱⁱ Gemeente Amsterdam, *Voordracht voor de raadsvergadering van woensdag 6 en donderdag 7 november 2019*, nr. 1822, agendapunt 47.

ⁱⁱⁱ Zie bijvoorbeeld: NOS Nieuws, *Gemeenten moeten infrastructuur vernieuwen, maar hebben er geen geld voor*, 31 augustus 2024, geraadpleegd via [weblink](#).

^{iv} Gemeente Amsterdam, *Voorjaarsrapportage Stadsbehoud 2022*, p. 27.

Onze tweede conclusie is dat de interne informatiehuishouding beter zou moeten, om goed te kunnen sturen op de staat van de sport- en speelplekken, om betere bestuurlijke keuzes te maken over de ontwikkeling van het areaal en om betere uitvoering te geven aan het *Strategisch plan sporten en spelen in de openbare ruimte* (2021). Dat kan ten eerste door meer data die al aanwezig zijn, te combineren. Daarmee doelen we op het combineren van data over de staat van de sport- en speeltoestellen met data over de staat van het omliggend groen, straatmeubilair, bestrating en andere onderdelen van de sport- en speelplekken. Ten tweede zien we ook de mogelijkheid om meer systematisch data te verzamelen over kenmerken van sport- en speelplekken, zoals doelgroepen, typen, grootten en andere kwalitatieve informatie die kan helpen bij het maken van analyses van vraag en aanbod van het areaal van sport- en speelplekken. Samen brengen deze maatregelen de gemeente beter in positie om de sport- en speelplekken naar wens te beheren.

Ten slotte constateren we gebreken in de informatievoorziening naar de gemeenteraad en bewoners. De wijze waarop wordt gerapporteerd over de staat van onderhoud draagt momenteel niet bij aan een helder inzicht in verloedering en achterstallig onderhoud. Het college rapporteert namelijk niet per soort object (zoals de sport- en speeltoestellen) welk percentage van het areaal in welke staat verkeert, waardoor de staat van het onderhoud van de openbare ruimte niet navolgbaar is. Het college rapporteert weliswaar standaard over achterstallig onderhoud, maar daar is alleen sprake van als het percentage verloederde openbare ruimte 10% of meer is. Is dat niet het geval, dan is er volgens het college eigenlijk geen achterstallig onderhoud. Dit betekent ten eerste dat als er sprake is van 8% verloederde openbare ruimte, dit niet standaard wordt gerapporteerd omdat er dan formeel geen sprake is van achterstallig onderhoud. Ten tweede betekent dit dat als bij 12% van het areaal sprake is van verloedering, (uitsluitend) wordt gerapporteerd dat er sprake is van 2% achterstallig onderhoud, omdat de eerste 10% formeel niet worden gezien als achterstallig onderhoud. Dat helpt de gemeenteraad niet bij het sturen op de staat van de openbare ruimte en bij zijn controlerende taak.

Aanbevelingen

We doen naar aanleiding van onze conclusies drie aanbevelingen, gericht op: 1) het in balans brengen van de financiën en ambities, 2) het verbeteren van de interne informatie en 3) het verbeteren van de informatievoorziening naar de gemeenteraad en bewoners.

Aanbeveling 1: breng de financiën in balans met ambities voor onderhoudsniveau en areaal

We raden het college aan om te komen tot een voorstel voor het aanbrengen van meer balans tussen de financiën en de ambities voor de sport- en speelplekken. Dat betekent ofwel structurele financiering van het regulier onderhoud dat aansluit bij de ambities, ofwel het terugschroeven van de ambities.

Om de ambities voor het beheer van de sport- en speelplekken te kunnen waarmaken, is ofwel een structurele verhoging van het onderhoudsbudget noodzakelijk, ofwel een terugschroefing van de ambities. De ambities betreffen onder meer verbetering, mogelijke areaaluitbreiding en het realiseren van voldoende en kwalitatief goede buitenruimte om in te kunnen sporten en spelen.

Aanbeveling 2: verbeter de interne informatiehuishouding

We raden het college aan om meer informatie te combineren, waardoor er beter zicht ontstaat op sport- en speelplekken als gehele objecten. Het grootste deel van deze informatie is al beschikbaar, maar wordt nog niet gecombineerd. Ook raden we aan om systematisch aanvullende data te verzamelen die helpen bij het sturen op voldoende en kwalitatief goede buitenruimte om in te sporten en spelen.

We doen deze aanbeveling omdat er wel zicht is op de staat van de toestellen apart, en zicht op de staat van andere objecten zoals groen, straatmeubilair en trottoir, maar het overzicht van het geheel (de sport- of speelplek als een totaalplaatje) doorgaans ontbreekt. De ambtelijke organisatie zou data over de stand van groen, straatmeubilair en trottoir kunnen combineren met data over sport- en speelplekken om tot dit overzicht te komen.

We raden daarbij aan om ook meer systematisch data te gaan verzamelen over de kenmerken van de sport- en speelplekken, zoals de grootte en voor wie (en welke leeftijden) de plek bedoeld is. Al deze data kunnen vervolgens gebruikt worden voor de uitvoering van het *Strategisch plan sporten en spelen in de openbare ruimte* (2021), of bijvoorbeeld voor analyses van vraag en aanbod en bestuurlijke beslissingen die gaan over het areaal van sport- en speelplekken.

Aanbeveling 3: verbeter de kwaliteit van rapportages richting de raad en bewoners

We raden het college aan om gedetailleerder te rapporteren over de staat van de sport- en speelplekken in de openbare ruimte.

Deze aanbeveling richt zich primair op de sport- en speelplekken, maar wij kunnen ons voorstellen dat deze ook voor de rest van de openbare ruimte relevant is. Concreet hebben we het over de mogelijkheid om te rapporteren welk percentage van het areaal in welke staat verkeert, waardoor de staat van het onderhoud van de openbare ruimte beter te volgen is voor raadsleden en bewoners. Daarmee wordt ook transparant welk percentage van de openbare ruimte verloederd is. Deze inzichten verschaft het college momenteel nog niet.

Op die manier worden burgers beter geïnformeerd en komt de gemeenteraad beter in positie om zijn controlerende taak uit te voeren en te sturen op het onderhoud van de openbare ruimte. Wellicht past dit goed bij de meer gelaagde rapportagestructuur die het college voor zich ziet bij aankomende verbeteringen in de verantwoordingsdocumenten voor de planning- & controlcyclus zoals de jaarverslagen, of bij eventuele andere initiatieven om de informatievoorziening naar de gemeenteraad te verbeteren.

Reactie college van B en W

Op 23 oktober 2024 ontvingen wij de bestuurlijke reactie van het college op ons concept-bestuurlijk rapport. Hierna volgt de integrale tekst van deze bestuurlijke reactie. Desgewenst kunt u [hier](#) de originele brief met de bestuurlijke reactie van het college vinden.

Geachte mevrouw Daalder,

Het college heeft met interesse kennisgenomen van het concept-bestuurlijk rapport Sport- en speelplekken in de openbare ruimte. Het college bedankt de Rekenkamer Amsterdam voor het zorgvuldig uitgevoerde onderzoek en het hieruit voortkomende concept-bestuurlijk rapport.

De openbare ruimte is van iedereen en dient zo veel mogelijk openbaar te zijn; het is de huiskamer van de Amsterdammer. Dit is ook zo vastgelegd in Amsterdam maakt Ruimte, met als doel een toekomstbestendige openbare ruimte maken samen met Amsterdammers, waar buitenspelen een randvoorwaardelijk element in is. Dat betekent ook dat iedereen in de eigen leef- en woonomgeving moet kunnen sporten, bewegen en spelen (zie de Visie sport- en beweegbeleid 2023-2026). Amsterdam beschikt over een groot areaal aan sport en speelvoorzieningen. Het voorliggende rapport geeft hier een duidelijke inkijk in. Het college hecht grote waarde aan het beheer van de sport- en speelplekken en is verheugd te lezen dat de organisatie van het beheer op orde is, maar neemt de aanbevelingen op de onderwerpen financiën versus ambitie en interne/externe informatiehuishouding tegelijkertijd ter harte. *'De veiligheid van de sport- en speeltoestellen is gewaarborgd doordat alle toestellen jaarlijks worden gecontroleerd. Ook lukt het om het onderhoud voor het realiseren van de veiligheid binnen het toegekende budget uit te voeren. Toch zijn er zorgen voor de toekomst en zijn verbeteringen noodzakelijk'.*

Het concept-bestuurlijk rapport bevat de hoofdconclusie en aanbevelingen en ook de meer gedetailleerde onderzoekbevindingen. Op onderdelen kan het concept-bestuurlijke rapport rekenen op steun en ziet het college dat aspecten kunnen worden verbeterd in lopende uitvoeringprogramma's en de informatievoorziening aan de raad. Op een paar punten lezen wij dit rapport ook als een oproep aan een volgend college om nog meer dan nu al het geval is aandacht te schenken aan de sport- en speelplekken in de openbare ruimte en hierbij de zorg over de financiële middelen waarmee de ambtelijke organisatie het moet doen.

Hieronder treft u puntsgewijs de reactie van het college op de aanbevelingen voortkomend uit de hoofdconclusie.

Aanbeveling 1: Breng de financiën in balans met ambities voor onderhoudsniveau en areaal.

"We raden het college aan om te komen tot een voorstel voor het aanbrenge van meer balans tussen de financiën en de ambities voor de sport- en speelplekken. Dat betekent ofwel structurele financiering van het regulier onderhoud dat aansluit bij de ambities, ofwel het terugschroeven van de ambities".

Het college ziet een toegenomen druk op de openbare ruimte, waaronder ook veel gebruikers van speelplekken als ook sporters. Enerzijds is dit een zeer positieve ontwikkeling: meer mensen zijn buiten in beweging. Anderzijds kunnen hierdoor ook knelpunten ontstaan. Daarbij staan we voor grote gezondheidsopgaven, zoals het

terugdringen van de beweegarmoede en het verkleinen van de gezondheidskloof tussen wijken. Buitenspelen en bewegen is alleen maar belangrijker geworden. Juist in het huidige tijdsgewricht van alsmaar toenemend schermgebruik en de negatieve gevolgen daarvan. Het college zet zich in om gebieden een steuntje in de rug te geven die het hardst nodig hebben, door ongelijk te investeren. Maar ook door de Amsterdammer via Amsterdam Maakt Ruimte mee te laten denken hoe we onze openbare ruimte beweegvriendelijker in richten.

Het college is het met de Rekenkamer Amsterdam eens dat er balans nodig is tussen de financiën en de ambities voor de onderhoudsniveau van sport-, en speelplekken. In 2019 heeft het college met de gemeenteraad afgesproken het onderhoudsniveau van de openbare ruimte te onderhouden op “sober”. Voor het huidige areaal is het beschikbare budget toereikend voor het huidige onderhoudsniveau en areaalomvang. Het college neemt de aanbeveling ter harte om bij areaaluitbreiding zorg te dragen voor voldoende onderhoudsbudget.

Amsterdam wordt ieder jaar drukker, voller, hectischer en het klimaat verandert. Vanuit het coalitieakkoord is gekozen voor een weerbare, toekomstbestendige stad waar kinderen veilig kunnen opgroeien, waar plek is voor gezond en beweegvol leven, elkaar te ontmoeten en verplaatsen. Ruimte voor sporten, spelen en bewegen maakt hier nadrukkelijk onderdeel van uit. En ook is er ruimte nodig voor vergroening, het beschermen van de biodiversiteit en de ruimtelijke inpassing van de energietransitie. Tegelijkertijd groeit de stad door gebiedsontwikkeling en verdichting en ligt er een grote opgave om de bestaande stad schoon en heel te houden. De budgetten voor stadsbehoud (beheer en onderhoud van de openbare ruimte), stadsverbetering (toekomstbestendiger maken van de openbare ruimte) en groei van de stad (toename van benodigde infrastructuur en openbare ruimte) zijn niet toereikend voor de gehele opgave (zie ook de begroting van 2025). Binnen deze context moet ook naar het rapport worden gekeken. Het huidige college ontkomt niet aan het maken van keuzes. Ook in de komende jaren moeten deze keuzes worden gemaakt.

Aanbeveling 2: Verbeter de interne informatiehuishouding.

“We raden het college aan om meer informatie te combineren, waardoor er beter zicht ontstaat op sport- en speelplekken als gehele objecten. Het grootste deel van deze informatie is al beschikbaar, maar wordt nog niet gecombineerd. Ook raden we aan om systematisch aanvullende data te verzamelen die helpen bij het sturen op voldoende en kwalitatief goede buitenruimte om in te sporten en spelen”.

Er is nu al veel uitvoeringsinformatie over de sport- en speelplekken beschikbaar. Het college beaamt dat door het stroomlijnen van die informatie (combineren en completeren) het college nog gericht kan sturen op efficiëntie, op de opgaven, op de programmering van het soort sport- en speelaanbod, en op het beheer. De afgelopen periode hebben we de stappen gezet in onze informatiepositie en in de komende periode gaan we deze stappen doorzetten. De punten waar we aan werken zijn de versnippering van databronnen, en het scherper inzichtelijk krijgen van labels als soort sport per asset, of de geschiktheid voor verschillende leeftijdsgroepen. Het college ziet de uitkomsten van het rapport als ondersteuning hiervan. Het college neemt deze aanbeveling ter harte en gaat er mee aan de slag.

Aanbeveling 3: Verbeter de kwaliteit van rapportages richting de raad en bewoners

“We raden het college aan om gedetailleerder te rapporteren over de staat van de sport- en speelplekken in de openbare ruimte”.

Het college erkent het belang van transparante en gedetailleerde informatievoorziening aan zowel de gemeenteraad als aan onze bewoners. Wij onderschrijven de waarde van een

rapportagestructuur die duidelijk inzicht geeft in de kwaliteit en onderhoudsstaat van de openbare ruimte van Amsterdam. In de huidige jaarrekening en begroting wordt in de financiële overzichten niet op het detailniveau van de sport- en speelplekken gerapporteerd. We streven daarin een balans te vinden tussen voldoende detail en overzichtelijkheid in de rapportages, zodat deze begrijpelijk blijven voor zowel raadsleden als bewoners. Wij nemen deze aanbeveling ter harte en zullen de mogelijkheden tot verbetering van de informatievoorziening over sport- en speelvoorzieningen in de begroting verder verkennen.

Tot slot

Samenvattend steunt het college de uitkomsten uit het concept bestuurlijk rapport van de Rekenkamer Amsterdam. Het college heeft zich de afgelopen jaren ingezet voor een beweegvriendelijke stad met veel sport-, en speelplekken in de openbare ruimte en zal dit blijven doen, binnen bestaand beleid en met de middelen die hiervoor beschikbaar gesteld zijn in de begroting. Het college adviseert de Rekenkamer Amsterdam, op basis van de voorliggende reactie, waar nodig het concept bestuurlijk rapport aan te passen. Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Melanie van der Horst
Wethouder Openbare Ruimte en Groen

Sofyan Mbarki
Wethouder Sport en Bewegen

Nawoord rekenkamer

We bedanken het college voor zijn reactie op dit rapport en spreken onze waardering uit voor de ambtenaren die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van deze reactie.

We constateren echter enige onduidelijkheden in de reactie van het college, waardoor twijfel zou kunnen ontstaan over in hoeverre het college van plan is om onze aanbevelingen daadwerkelijk op te volgen:

- Het college geeft in zijn reactie meermaals aan dat het onze aanbevelingen ter harte neemt, en dat het de uitkomsten van het rapport steunt. Tegelijk schrijft het college dat ons bestuurlijk rapport “op onderdelen” kan rekenen op zijn steun. Dit wekt, wellicht onbedoeld, de indruk dat het college niet voornemens is om alle aanbevelingen te gaan uitvoeren.
- Daarnaast plaatsen we onze vraagtekens bij de reactie van het college, waarin het rapport wordt opgevat als een oproep aan een volgend college. Het is daarmee onduidelijk in hoeverre het college voor zichzelf een taak ziet om onze aanbevelingen op te volgen en uit te voeren.
- We missen tot slot een concrete toelichting waarom het college bepaalde aanbevelingen wel of niet gaat uitvoeren, en of er een plan van aanpak komt.^v Een plan van aanpak bevat informatie over hoe het college de aanbevelingen concreet gaat uitvoeren, wanneer de werkzaamheden zijn afgerond en hoe de raad hierover wordt geïnformeerd.

We raden het college aan om deze punten te verduidelijken zodat de raad zich hier een oordeel over kan vormen, en adviseren de raad om hierover door te vragen.

Tot slot vraagt de reactie van het college nog om enkele inhoudelijke opmerkingen, waarop wij hieronder ingaan. Het gaat om het nagestreefde onderhoudsniveau, het in balans brengen van financiën met ambities en de informatievoorziening over de staat van onderhoud.

De keuze voor onderhoudsniveau ‘sober’ voor de openbare ruimte

In zijn reactie schrijft het college dat het met de gemeenteraad heeft afgesproken om de openbare ruimte te onderhouden op niveau ‘sober’. We missen enige nuance in deze bewering die hier wel op zijn plaats is.

In feite was het namelijk de afspraak om het niveau ‘verzorgd’ voorlopig los te laten.^{vi} Daarnaast heeft de raad een motie aangenomen waarin hij uitspreekt “vast te houden aan de ambitie om de openbare ruimte volledig op (minimaal) niveau B (verzorgd) te gaan beheren”.^{vii} Ook in de *Onderhoudsrapportage Stadsbehoud 2022* schrijft het college zelf dat de ambitie ‘verzorgd’ nog

^v Zie ook de afspraken tussen de gemeenteraad, het college van B en W en de rekenkamer over de gewenste concreetheid van de bestuurlijke reactie: [via weblink](#).

^{vi} Gemeente Amsterdam, Voordracht voor de raadsvergadering van woensdag 6 en donderdag 7 november 2019, nr. 1822, agendapunt 47.

^{vii} Gemeente Amsterdam, *Motie van de leden Boomsma, Van Lammeren en Marttin inzake de Rapportage programma Stadsbehoud (Behoud de Ambitie! De hele stad minimaal op een verzorgd niveau)*, aangenomen op 7 november 2019.

steeds bestaat, maar dat gezien de grote tekorten op de begroting de uitvoering daarvan “tijdelijk is uitgesteld”.

We vragen ons – gezien het ontbreken van deze nuance in de reactie – af of het college volledig afstand neemt van de ambitie om de openbare ruimte op ‘verzorgd’ te gaan beheren.

Het in balans brengen van financiën met ambities

Het college schrijft in zijn reactie dat het beschikbare budget toereikend is voor het huidige onderhoudsniveau en areaalomvang. Dit verbaast ons, gezien de volgende onderzoeksbevindingen:

- De ambtelijke organisatie kreeg in 2024 zo’n € 11,9 miljoen voor het regulier onderhoud van de assetcategorie ‘straatmeubilair en speeltoestellen’ (waar de sport- en speeltoestellen deel van uitmaken), terwijl de normkosten € 19,5 miljoen bedragen.^{viii}
- In de *Rapportage Stadsbehoud 2022* schrijft het college dat het onderhoud en beheer van de openbare ruimte onvoldoende gefinancierd is:^{ix}

“Als het onderhoud en beheer onvoldoende gefinancierd blijft om de openbare ruimte op het minimale acceptabele niveau te houden, zijn zeer grote uitgaven nodig bovenop de begroting om bestaand en toekomstig achterstallig onderhoud te corrigeren [...] Als de grote structurele tekorten voor beheer en onderhoud blijven bestaan, zal de Amsterdammer al in deze bestuursperiode last hebben van een forse achteruitgang van de kwaliteit en beschikbaarheid van de openbare ruimte.”

- Uit een interne memo over de staat van het onderhoud (2024) blijkt dat over de gehele linie gezien er onvoldoende ruimte is om het stedelijk beheer (structureel) op orde te krijgen, ondanks dat Amsterdam op het laagst mogelijke niveau (‘sober’) onderhouden wordt.^x

Voor een goede discussie over de balans tussen financiën en ambities is het noodzakelijk dat geen onnodige onduidelijkheid ontstaat over de (on)toereikendheid van de huidige budgetten. Daarnaast gaat het college niet in op de keuze om de financiering voor het regulier onderhoud structureel te maken, waardoor de ambtelijke organisatie het budget niet elk jaar opnieuw zou moeten aanvragen.

^{viii} Gemeente Amsterdam, *Begroting 2024*; Gemeente Amsterdam, *Rapportage normkosten straatmeubilair en speelvoorzieningen*, 20 januari 2022, p. 19.

^{ix} Gemeente Amsterdam, *Voorjaarsrapportage Stadsbehoud 2022*, p. 4.

^x Gemeente Amsterdam, *Memo Collegeopdracht 27c: inzichtelijk maken opgaves en afwegingen programma's Stadsverbetering en Stadsbehoud*, 18 maart 2024.

Informatievoorziening naar de gemeenteraad en bewoners

In het rapport raden we het college aan om gedetailleerder te rapporteren over de staat van de sport- en speelplekken in de openbare ruimte. Concreet hebben we het over de mogelijkheid om te rapporteren welk percentage van het areaal in welke staat verkeert, waardoor de staat van het onderhoud van de openbare ruimte te volgen is voor raadsleden en bewoners. Dat is nu namelijk niet te volgen. Dit geldt niet alleen voor de sport- en speelplekken, maar ook voor alle andere assetcategorieën (kapitaalgoederen) in de openbare ruimte, zoals civiele kunstwerken, groen, wegen, gebouwen en meer. Het college gaat hier in zijn reactie niet concreet op in.

Ook gaat het college in zijn reactie niet in op de '10% norm' voor achterstallig onderhoud bij alle assetcategorieën. Het college rapporteert standaard over achterstallig onderhoud in de begroting en het jaarverslag. Volgens de definitie is daar echter alleen sprake van als het percentage verloederde openbare ruimte (niveau D / 'verloedering') 10% of meer is. Is dat niet het geval, dan is er volgens het college eigenlijk geen achterstallig onderhoud.^{xi} Dat helpt de gemeenteraad niet bij het sturen op de staat van de openbare ruimte en bij zijn controlerende taak. Door voor alle assetcategorieën inzichtelijk te maken welk deel van het areaal zich op wel niveau bevindt, wordt dit wel inzichtelijk voor gemeenteraadsleden.

Het college beschrijft de noodzaak tussen het vinden van een balans tussen voldoende detail en overzichtelijkheid in de rapportages. Wij onderschrijven deze noodzaak volledig. Tegelijk is het ook niet wenselijk om essentiële sturingsinformatie over de staat van de openbare ruimte niet structureel openbaar te maken. We denken dat het college, gezien zijn ambities op het gebied van openbare informatie, zich daarin kan vinden. We moedigen het college daarom aan om te experimenteren met het (digitaal) openbaar maken van deze informatie, bijvoorbeeld via de digitale begroting of een periodieke rapportage apart van de P&C-cyclus.

Tot slot

We adviseren de gemeenteraad om het college te vragen om verduidelijking op de bovengenoemde punten en om een plan van aanpak voor de opvolging van de aanbevelingen waarin de onduidelijkheden opgelost zijn.^{xii}

^{xi} Dit betekent ten eerste dat als er sprake is van 8% verloederde openbare ruimte, dit niet standaard wordt gerapporteerd omdat er dan formeel geen sprake is van achterstallig onderhoud. Ten tweede betekent dit dat als bij 12% van het areaal sprake is van verloedering, (uitsluitend) wordt gerapporteerd dat er sprake is van 2% achterstallig onderhoud, omdat de eerste 10% formeel niet worden gezien als achterstallig onderhoud.

^{xii} In de laatste zin van zijn reactie schrijft het college dat het de rekenkamer adviseert om op basis van zijn reactie waar nodig het concept-bestuurlijk rapport aan te passen. Bij navraag hebben we van de behandelend ambtenaar schriftelijk bevestiging gekregen dat het college van ons géén inhoudelijke aanpassing verwacht. Er is overigens geen sprake geweest van een inhoudelijke aanpassing aan dit rapport naar aanleiding van de bestuurlijke reactie.

Gedetailleerde onderzoeksbevindingen

De volgende hoofdstukken bevatten de gedetailleerde onderzoeksbevindingen die normaliter zijn opgenomen in het onderzoeksrapport.

1 Hoe is het onderhoud geregeld?

In dit hoofdstuk behandelen we de volgende deelvraag:

Hoe zijn het onderhoud en de verbetering van sport- en speelplekken in de openbare ruimte geregeld?

Om erachter te komen hoe het onderhoud is geregeld, kijken we eerst welke gemeentelijke en landelijke kaders gelden. Daarnaast besteden we aandacht aan hoe het onderhoud in Amsterdam is opgezet, hoe de taken verdeeld zijn, en of er een voldoende werkend assetmanagementsysteem is opgezet. Om deze deelvraag te beantwoorden hebben we documentenonderzoek uitgevoerd. Daarvoor hebben we voornamelijk open bronnen gebruikt, zoals gemeentelijke beleidsdocumenten. Daarnaast hebben we drie interviews gehouden met betrokken ambtenaren in de ambtelijke organisatie.

De belangrijkste bevindingen zijn:

Belangrijkste bevindingen

De gemeente is verantwoordelijk voor de veiligheid van de sport- en speeltoestellen in de openbare ruimte. De gemeenteraad stelt het gewenste onderhoudsniveau vast.

De gemeenteraad en het college hebben het onderhoudsniveau 'verzorgd' voorlopig losgelaten. Ze geven aan het niveau 'verzorgd' in de toekomst wel te ambiëren (zo blijkt onder andere uit een raadsnotie), maar wanneer is onduidelijk. Het nagestreefde onderhoudsniveau is voor nu door de raad vastgesteld op 'sober'. De focus van het onderhoud van sport- en speelplekken ligt hierdoor voornamelijk op het in stand houden van de veiligheid. Verminderd comfort en/of vervuiling wordt bij het onderhoudsniveau 'sober' geaccepteerd.

De gemeentelijke directie Verkeer en Openbare Ruimte (V&OR) is eigenaar van de sport- en speeltoestellen, en verantwoordelijk voor groot onderhoud en planning van onderhoud. Het dagelijks beheer en klein onderhoud wordt uitgevoerd door de directie Stadswerken.

De stadsdelen en -gebieden spelen een belangrijke rol bij de verbetering van bestaande en het aanleggen van nieuwe sport- en speelplekken. Zij doen dit grotendeels op basis van incidentele budgetten, los van het structurele onderhoud. Het budget voor regulier onderhoud van de assetcategorie 'Straatmeubilair en speeltoestellen' is in de *Begroting 2024* vastgesteld op € 11,9 miljoen. De geschatte normkosten van deze assetcategorie voor het onderhoud op niveau 'sober' zijn € 19,5 miljoen. Daarmee is de gemeentelijke budgettering lager dan wat er volgens de ambtelijke organisatie nodig is om het onderhoud op het gewenste peil te houden.

Belangrijkste bevindingen

De gemeente voert keuringen en periodieke inspecties uit om te voldoen aan de veiligheidseisen. Sport- en speelplekken worden onderhouden en vervangen op basis van informatie uit de periodieke inspecties.

Om de informatiestromen in goede banen te laten lopen hanteert de gemeente een assetmanagementsysteem waarin informatie over het beheer en onderhoud beschikbaar is voor de verschillende organisatieonderdelen.

Uit een steekproef bleek dat de gemeente in 17 van de 50 gevallen niet over de benodigde certificaten van toestellen beschikte. Volgens de ambtelijke organisatie kunnen deze wel bij de fabrikant worden opgevraagd.

In het assetmanagementsysteem zijn niet altijd gegevens beschikbaar over het oppervlak van de speel- of sportplek, en voor welke leeftijden de sport- of speelplek bedoeld is. Hierdoor is het voor de gemeente moeilijk om overzicht te krijgen en te sturen op sport- en speelplekken met verschillende kenmerken (bijvoorbeeld grootte, soort, of leeftijd).

In het vervolg van dit hoofdstuk beschrijven we deze bevindingen meer in detail.

1.1 Kaders voor het onderhoud

In deze paragraaf gaan we in op de kaders voor het onderhoud. De wetgever en de gemeenteraad hebben de mogelijkheid om kaders te stellen voor het onderhoud van de openbare ruimte, en maken hier ook gebruik van. In de volgende subparagrafen gaan we in op de wettelijke en bestuurlijke kaders voor het onderhoud van sport- en speelplekken.

1.1.1 Wettelijke kaders

We gaan hieronder kort^{xiii} in op de wettelijke kaders die voor de sport- en speelplekken en toestellen relevant zijn.

Wettelijke norm op de veiligheid

Volgens het *Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen 2023* (hierna: het WAS) moeten speeltoestellen in de openbare ruimte veilig en geschikt zijn voor normaal gebruik.¹ Amsterdam is daarom verplicht om periodiek alle sport- en speeltoestellen^{xiv} te inspecteren op de veiligheid. De gemeente kan wettelijk aansprakelijk gesteld worden voor ongevallen die ontstaan door aantoonbare gebreken of achterstallig onderhoud.²

^{xiii} Het betreft geen uitputtende beschrijving van alle wet- en regelgeving voor sport- en speelplekken.

^{xiv} Een sport- of speeltoestel is een "inrichting die bestemd is voor vermaak of ontspanning, waarbij uitsluitend van de zwaartekracht of de fysieke kracht van de mens gebruik wordt gemaakt." (bron: WAS)

Wettelijke norm voor achterstallig onderhoud

Achterstallig onderhoud is volgens een zogeheten 'stellige uitspraak'^{xv} van de commissie BBV: "onderhoud dat niet op tijd is uitgevoerd, waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet (meer) wordt voldaan aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau.^{xvi} Achterstallig onderhoud kan leiden tot schade en/of onveilige situaties, wat vaak leidt tot hogere herstelkosten."³ "Achterstallig onderhoud waarmee onveilige situaties worden gecreëerd [...] is onaanvaardbaar en dient zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen een redelijke termijn hersteld te worden."

1.1.2 Door de raad vastgesteld onderhoudsniveau

Een belangrijke vraag is welk onderhoudsniveau Amsterdam nastreeft voor de openbare ruimte en in het bijzonder de sport- en speelplekken. Uit verschillende stukken blijkt dat het de ambitie van de raad is – of was – om voor de gehele openbare ruimte (per 2025) het onderhoudsniveau 'verzorgd' te realiseren. De gemeenteraad heeft immers de *Visie openbare ruimte 2025* (2017), het beleidskader *1Amsterdam Heel & Schoon* (2017) en *Motie 1888* (2019) aangenomen waarin de ambitie is vastgelegd om het onderhoudsniveau 'verzorgd' te realiseren.

Toch heeft de raad besloten deze ambitie tijdelijk los te laten. In dezelfde vergadering waarin de gemeenteraad *Motie 1888* (2019) heeft aangenomen, is de raad akkoord gegaan met een separaat collegevoorstel om het ambitieniveau 'verzorgd' voorlopig los te laten.⁴ Er is hierbij geen termijn afgesproken. Hierdoor is het ambitieniveau in de volgende jaren vastgesteld op 'sober'. De focus van het onderhoud ligt hierdoor voornamelijk op het voldoen aan veiligheidseisen, zoals opgenomen in de wet. Verminderd comfort en/of vervuiling wordt geaccepteerd. Het is niet duidelijk of 'verzorgd' in de komende jaren mogelijk zal zijn. In de volgende alinea's beschrijven we hoe het ambitieniveau voor de openbare ruimte zich heeft ontwikkeld.

2017: raad stelt ambitieniveau 'verzorgd' vast

In zowel de *Visie openbare ruimte 2025* (2017) als het beleidskader *1Amsterdam Heel & Schoon* (2017) staat dat het gemeentebestuur ernaar streeft om de hele stad in 2025 naar het ambitieniveau 'verzorgd' te brengen (i.e. minimaal 90 procent van het onderhoudsareaal op onderhoudsniveau verzorgd; zie tabel 1 voor de onderhoudsniveaus).⁵ Er is in Amsterdam sprake van achterstallig onderhoud als meer dan 10 procent van het areaal op onderhoudsniveau 'D / verloederend' ligt.⁶

^{xv} Met 'stellige uitspraken' geeft de Commissie BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) een interpretatie van de regelgeving die leidend is. Het BBV stelt onder andere eisen aan de jaarstukken van de gemeente.

^{xvi} In de volgende paragrafen gaan we in op de door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau.

Tabel 1 - Ambitieniveaus voor de staat van de openbare ruimte

Ambitieniveau	Typering	Toelichting
A+	Prachtig	Zo goed als nieuw / alles 100 procent schoon
A	Top	Heel goed in orde / prachtig straatbeeld, amper vervuiling
B	Verzorgd	Heel en functioneel / verzorgd straatbeeld, matige vervuiling
C	Sober	Verminderd comfort / rommelig straatbeeld, behoorlijke vervuiling
D	Verloedering	Functieverlies/vuil

November 2019: college vraagt raad ambitie los te laten, raad ambivalent

Het college informeert op 7 november 2019 de gemeenteraad over de voortgang van het programma Stadsbehoud, en vraagt de raad om in te stemmen met het “voorlopig loslaten” van het onderhoudsniveau ‘verzorgd’ vanwege een gebrek aan financiële middelen.⁷ In reactie hierop neemt de gemeenteraad een motie (motie 1888) aan waarin hij uitspreekt “vast te houden aan de ambitie om de openbare ruimte volledig op (minimaal) niveau B (verzorgd) te gaan beheren”. In dezelfde motie vraagt de raad het college om met een voorstel te komen hoe deze ambitie op termijn gerealiseerd kan worden en wat de kosten daarvan zijn.⁸

Tegelijk neemt de gemeenteraad wél de voordracht van het college aan om de ambitie ‘verzorgd’ voorlopig los te laten. Hiermee komt het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau in de volgende jaren op ‘sober’, hoewel een raadsmeerderheid tegelijk in een motie uitspreekt om de openbare ruimte volledig op niveau ‘verzorgd’ te gaan beheren. Concreet betekent het onderhoudsniveau ‘sober’ voor sport- en speelplekken dat deze rommelig en vervuild mogen zijn, zolang ze in functionele staat blijven en veilig zijn in gebruik.

Na 2019: onderhoudsniveau ‘verzorgd’ blijft buiten bereik

In een raadsinformatiebrief (2020) schrijft het college dat het zijn wens is om “niveau B ooit te gaan halen”, maar dat het die ambitie voor 2025 niet zal halen.⁹ Het college noemt als redenen een gebrek aan structurele middelen en de opgave voor bruggen en kademuren. Volgens het college is het te vroeg om een termijn te benoemen waarop de gemeente het gewenste onderhoudsniveau ‘verzorgd’ zal halen. In de *Onderhoudsrapportage Stadsbehoud 2022* schrijft het college dat de ambitie ‘verzorgd’ nog steeds bestaat, maar dat gezien de grote tekorten op de begroting de uitvoering daarvan “tijdelijk is uitgesteld”.¹⁰ Volgens het college zou er bovendien te weinig personeel zijn om al het werk uit te voeren, zelfs al was er voldoende geld beschikbaar.¹¹

1.1.3 Bestuurlijke kaders en doelen

De gemeenteraad kan zelf invulling geven aan het beleid voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Daar maakt hij ook gebruik van. Tabel 2 geeft de door de gemeenteraad vastgestelde beleidsdocumenten weer. De beleidsdocumenten bestaan uit stukken die betrekking hebben op de gehele openbare ruimte, maar er is ook specifieke aandacht voor sporten en spelen in de openbare ruimte met het *Strategisch plan sporten en spelen in de openbare ruimte* (2021).

Tabel 2 - Gemeentelijk beleid

Bestuurlijk kader	
Coalitieakkoord 2022-2026 (2022)	Het coalitieakkoord beschrijft de bestuurlijke prioriteiten voor de jaren 2022-2026. ¹² Er is een accentverschuiving van stadsverbetering naar stadsbehoud.
Omgevingsvisie 2050 (2021)	Beschrijft het beleid en de visie op de fysieke leefomgeving, waaronder de inrichting van de openbare ruimte.
Strategisch plan sporten en spelen in de openbare ruimte (2021)	Beleidskader voor sporten en spelen in de openbare ruimte. Beschrijft onder andere dat het doel is om voldoende en kwalitatief goede ruimte te hebben om te kunnen sporten en spelen.
1Amsterdam Heel & Schoon (2017)	Beschrijft het gewenste onderhoudsniveau en principes voor het beheer van de assets (objecten) in de openbare ruimte. De principes zijn: 1) functionaliteit, 2) duurzaamheid, 3) aantrekkelijkheid, 4) participatie en 5) kostenefficiëntie. ¹³
Beleidskader Puccinimethode (2024)	Beschrijft algemene uitgangspunten en afspraken voor de inrichting en gewenste esthetiek van de openbare ruimte.

Actuele bestuurlijke focus

Ondanks de focus op het minimaal in stand houden van de openbare ruimte op het onderhoudsniveau 'sober' heeft het gemeentebestuur specifiek voor de sport- en speelplekken wel aandacht voor het verbeteren van bestaande en het aanleggen van nieuwe sport- en speelplekken.

Het college heeft namelijk op 11 mei 2023 aangegeven dat het door de hele stad jaarlijks veertig sport- en speelplekken wil aanleggen of op bestaande locaties wil opwaarderen.¹⁴ Dit noemt het college de 'Impuls Sport en Spelen in de openbare ruimte'. Deze werkzaamheden komen bovenop wat de gemeente al doet binnen het reguliere onderhoudsprogramma. Hiervoor worden incidentele impulsbudgetten vrijgemaakt voor de stadsdelen en -gebieden. Het gemeentebestuur koppelt investeringen in sport- en speelplekken aan de sociale opgave om beweeg- en sportdeelname te vergroten.¹⁵ De focus van de investeringen ligt op de stadsdelen Zuidoost, Nieuw-West en Noord, omdat de sport- en beweegdeelname in deze stadsdelen het laagst is.^{xvii16}

In een raadsinformatiebrief (d.d. maart 2024) legt het college voor 2024 de focus op de volgende doelen voor de sport- en speelplekken in de openbare ruimte:¹⁷

^{xvii} In de periode 2022-2023 was het impulsbudget als volgt verdeeld: Nieuw-West 30 procent, Zuidoost 17 procent, en Noord 20 procent. De overige 33 procent ging naar andere stadsdelen.

1. Meer openbaar gebruik van sportparken, met de realisatie van sport- en speelplekken in de entrees van sportparken (een soortgelijk doel staat ook in de *Omgevingsvisie 2050*).¹⁸
2. Een aantal “samenspeelplekken” waar mensen met en zonder beperking kunnen sporten.
3. “Zichtbare urban sports”, oftewel nieuwe vormen van sporten op bijzondere plekken in de stad.
4. Het “optimaliseren” van het speelaanbod daar waar al activiteiten worden georganiseerd.^{xviii}
5. Ongelijk investeren; investeren daar waar de impact het grootst is (in verband met beweegarmoede en overgewicht).

Bij doelen 2, 3 en 4 hebben we nog geen concrete uitwerking van de doelen gezien. Wat het college bijvoorbeeld bedoeld met het ‘optimaliseren’ van het speelaanbod (doel 4) is nog onbekend. Volgens de ambtelijke organisatie zijn de vijf bovengenoemde doelen alleen gekoppeld aan de extra middelen van het impulsbudget, en zijn het niet de aandachtspunten en/of doelen voor álle projecten met betrekking tot de aanpak van sport- en speelplekken in de gemeente.¹⁹

Verder laat de *Begroting 2024* een nieuwe bestuurlijke focus zien op de beschikbaarheid van speeltoestellen, met de toevoeging van de indicator ‘percentage beschikbaarheid speeltoestellen’ aan de programmabegroting ‘Beheer en onderhoud openbare ruimte’.²⁰ Het gemeentebestuur stuurt op een beschikbaarheid van minimaal 99 procent van de speeltoestellen.

1.1.4 Financiële kaders voor het onderhoud

De gemeenteraad kan bij het vaststellen van de begroting financiële kaders stellen voor het onderhoud van de sport- en speelplekken. De budgetten voor het beheer en onderhoud van de sport- en speelplekken zijn in de *Begroting 2024*^{xix} te vinden op twee plekken:

- in de financiële toelichting bij het programma *Beheer en onderhoud openbare ruimte* (paragraaf 3.2.4 in de *Begroting 2024*);
- in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen van de gemeentebegroting (paragraaf 5.3 van de *Begroting 2024*) onder de sectie ‘Straatmeubilair en speeltoestellen’.

De paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen komt niet terug in bijstellingen van de begroting (e.g. bij de voorjaarsnota), de financiële toelichting wel.

De financiële toelichting bij het programma *Beheer en onderhoud openbare ruimte* wordt echter niet uitgesplitst naar sectie of assetcategorieën, waardoor tussentijds sturen op assets niet mogelijk is. Voor de sectie ‘Straatmeubilair en speeltoestellen’ in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen geldt dat de sport- en speelplekken samen in een sectie met andere assetobjecten zitten. Onder deze sectie vallen namelijk ook het straatmeubilair, waaronder zitbanken, fietsrekken, kunstobjecten en fonteinen.

Vanwege het ontbreken van de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen in de bijstellingen van de begroting kan de gemeenteraad moeilijk tussentijds bijsturen op specifieke assets. Verder kan de

^{xviii} Wat dit precies betekent maakt het college niet duidelijk.

^{xix} Ten tijde van het onderzoek de meest recente begroting.

gemeenteraad op basis van de huidige informatie alleen sturen op een bredere selectie van assets dan uitsluitend de sport- en speelplekken. Het college en de ambtelijke organisatie zijn vrij om te bepalen welk deel van het budget naar sport- en speelplekken gaat, en welk deel naar de andere onderdelen van de sectie.^{xx}

In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen van de *Begroting 2024* staat dat de gemeenteraad € 11,9 miljoen uittrekt voor de assetcategorie Straatmeubilair en speeltoestellen. Dit budget voor het reguliere onderhoud is niet-structureel. In de financiële toelichting van de programmabegroting van het programma *Beheer en onderhoud openbare ruimte* staat dat de lasten voor het onderhoud van het straatmeubilair en de speeltoestellen zijn berekend op € 5,8 miljoen. Er wordt niet toegelicht waar het verschil uit voortkomt en welk bedrag leidend is. De normkosten voor het onderhoud van het straatmeubilair en speelvoorzieningen zijn berekend op ongeveer € 19,5 miljoen (op onderhoudsniveau 'sober').²¹ Daarmee komt de gemeentelijke budgettering lager uit dan wat er volgens de ambtelijke organisatie nodig is om het onderhoud op het gewenste peil te houden.

Kleinere potjes en incidentele budgetten

De gemeenteraad heeft in 2022, 2023 en 2024 een budget vastgesteld voor de 'Impuls Sporten en Spelen in de openbare ruimte'. In 2022 en 2023 ging het om tezamen € 2,6 miljoen, en in 2024 is er € 2 miljoen impulsbudget gereserveerd.²² De budgetten komen bovenop de bestaande onderhoudsbudgetten voor straatmeubilair en sport- en speelplekken. Dit impulsbudget is dus aanvullend op de reguliere budgetten voor onderhoud, en is uitsluitend beschikbaar voor de stadsdelen en het stadsgebied Weesp.

Daarnaast zijn er nog een reeks (kleinere) budgetten die voor meerdere doelen kunnen worden benut, waaronder sporten en spelen in de openbare ruimte. Soms stellen ook andere directies zoals Sport & Bos en Ruimte & Duurzaamheid middelen beschikbaar voor verbeteringen aan het areaal van sport- en speelplekken.²³ We hebben geen zicht op hoe vaak dit gebeurt en om wat voor bedragen het gaat.

1.2 Opzet van het onderhoud

In deze paragraaf gaan we in op de opzet van het beheer en onderhoud van de sport- en speelplekken in de openbare ruimte.

1.2.1 Drie soorten beheer en onderhoud

Amsterdam telt 1.664 openbare speelplekken en 814 openbare sportplekken met in totaal 8.108 toestellen. Het beheer en onderhoud van al deze plekken en toestellen is in opzet opgesplitst naar verschillende categorieën. De gemeente hanteert drie categorieën van beheer: 1) Stad Zijn, 2) Stad Verbeteren en 3) Stad Maken.²⁴

^{xx} Het is in theorie mogelijk dat in de financiële toelichting van de programmabegroting wordt gespecificeerd welk deel van de lasten naar welk (sub)onderdeel gaan, maar dat was bij de *Begroting 2023* en de *Begroting 2024* niet het geval.

Stad Zijn

Het regulier onderhoud en de vervanging noemt de gemeente 'Stad Zijn'. Onder 'onderhoud' vallen alle activiteiten die gericht zijn op het in stand houden van de kwaliteit, veiligheid en functionaliteit van de sport- en speelplekken.²⁵ Voorbeelden van deze activiteiten zijn het inspecteren, repareren, reinigen en vervangen van sport- en speeltoestellen.

Stad Verbeteren

Bij 'Stad Verbeteren' gaat het om uitbreiden en verbeteren van bestaande sport- en speelplekken. Stadsverbetering gaat over gerichte ingrepen om de stad beter te laten functioneren.²⁶ Het verbeteren van sport- en speelplekken kan meerdere aanleidingen hebben:²⁷

- een reguliere vervangingsopgave, als (een deel van) de sport- of speelplek is afgeschreven;
- een directe vraag van bewoners, bijvoorbeeld een buurtinitiatief;
- een gebiedsgerichte of stedelijke opgave, zoals het meer toegankelijk maken van speelplekken, of het diversifiëren van het aanbod in de wijk²⁸.

Voor dit onderdeel zijn meerdere gemeentelijke (incidentele) budgetten die de ambtelijke organisatie kan inzetten. Soms hebben deze budgetten meerdere doelen dan alleen sporten of spelen.

Stad Maken

Onder 'Stad Maken' verstaat de gemeente het aanleggen van nieuwe sport- en speelplekken binnen gebiedsontwikkeling, bijvoorbeeld als er een nieuwe woonwijk wordt gebouwd, of bij/door bijvoorbeeld transformatie van een bedrijventerrein naar woonwijk. De activiteiten binnen 'Stad Maken' vallen buiten het onderhoud, en daarmee buiten de scope van dit onderzoek.

De eerste twee categorieën van beheer zijn in de ambtelijke organisatie bij verschillende organisatieonderdelen belegd. In de volgende subparagrafen gaan we dieper in op de verdeling van taken van deze organisatieonderdelen.

1.2.2 Verdeling van taken met betrekking tot het onderhoud

In 2017 was de uitvoering van het onderhoud en reiniging van de openbare ruimte vooral een taak van de stadsdelen.²⁹ Het beheer, inclusief onderhoud en de reiniging van de openbare ruimte, is daarna overgedragen van de stadsdelen naar de directies Verkeer en Openbare Ruimte (V&OR) en Stadswerken.^{xxi30} V&OR is eigenaar van de sport- en speeltoestellen. De rol van Stadswerken is om de assets, zoals de sport- en speelplekken, te beheren.³¹ Daarnaast hebben de stadsdelen een rol in het vervangen en aanbrengen van sport- en speeltoestellen.

De rol van Verkeer en Openbare Ruimte (V&OR)

Het eigenaarschap van V&OR houdt in dat zij een sturende rol heeft in het bepalen waar nieuwe sport- en speelplekken komen, en waar groot en klein onderhoud moet plaatsvinden (het assetmanagement).³² Ook is V&OR het aanspreekpunt voor bestuurlijke aangelegenheden rond het onderhoud. V&OR voert zelf de grotere projecten uit, zoals het aanleggen van nieuwe sport-

^{xxi} De directie Sport & Bos is verantwoordelijk voor het gemeentelijk sport- en beweegbeleid, en heeft geen rol bij het beheer en onderhoud van sport- en speelplekken in de openbare ruimte.^{xxixxi}

of speelplekken binnen bestaande delen^{xxii} van de stad, en het vervangen van (onderdelen van) sport- of speelplekken. V&OR maakt voor deze werkzaamheden gebruik van onderaannemers.

De rol van Stadswerken

Stadswerken zorgt voor het dagelijks beheer van de sport- en speelplekken, en voorziet in het klein onderhoud en de schoonmaak van de objecten.³³ Een voorbeeld van klein onderhoud is de vervanging van een enkel speeltoestel. Ook is Stadswerken verantwoordelijk voor externe keuringen en inspecties op de functionaliteit en veiligheid van de sport- en speeltoestellen. Stadswerken zet onderaannemers in voor de werkzaamheden. Stadswerken adviseert V&OR over het beheer bij de projecten van V&OR.³⁴

V&OR maakt voor Stadswerken op basis van de vervangjaren eenmaal per jaar een programmering voor de assets die onderhouden of vervangen moeten worden.³⁵ Deze lijst wordt met Stadswerken afgestemd om tot een actuele werkvoorraad te komen. Stadswerken filtert en sorteert de werkvoorraad op basis van de eigen kennis en inzichten over de actuele staat van de objecten.³⁶ Zo komt de werkvoorraad tot stand die Stadswerken gebruikt bij het programmeren van de werkzaamheden.

De rol van de Stadsdelen

De stadsdelen spelen een aparte rol bij het uitbreiden en verbeteren van de sport- en speelplekken in Amsterdam. Zij kunnen namelijk incidentele budgetten gebruiken om nieuwe sport- en speelplekken aan te leggen, en om bestaande sport- en speelplekken te verbeteren en/of uit te breiden.

V&OR geeft aan dat ze nauw contact heeft met de stadsdelen als het gaat om het aanwenden van deze incidentele middelen.³⁷ Stadswerken geeft echter aan dat ze bij projecten van de stadsdelen minder goed aangehaakt wordt dan bij projecten van V&OR.³⁸ Zij zegt soms verrast te worden door werkzaamheden die geïnitieerd zijn door de stadsdelen en niet afgestemd zijn met directie Stadswerken. Dat is opmerkelijk omdat Stadswerken wel de partij is die uiteindelijk het onderhoud moet uitvoeren. Normaliter heeft Stadswerken een adviserende rol, zodat bij de realisatie van nieuwe of verbeterde sport- en speelplekken voldoende rekening gehouden wordt met toekomstig onderhoud.

1.2.3 Het assetmanagementsysteem

Amsterdam hanteert één digitaal assetmanagementsysteem voor het beheer van alle sport- en speelplekken in de gemeente Amsterdam.³⁹ In het assetmanagementsysteem is onder andere de volgende informatie te vinden over elk object:

- Naam object
- Adres en GPS-coördinaten
- Recente foto's van het object
- Verwachte levensduur
- Keurings- en inspectiecertificaten

^{xxii} In nieuwe delen van de stad worden de sport- en speelplekken gerealiseerd binnen het project (de grondexploitatie). Stadswerken heeft hierbij een adviserende rol m.b.t. het toekomstig dagelijks beheer.

- Constateringen bij inspecties inclusief urgentie
- Gepleegd onderhoud

Met deze functionaliteiten functioneert het assetmanagementsysteem dus ook als logboek voor certificaten en onderhoud. De objecten zijn eenvoudig te vinden op een kaart. De directie V&OR (eigenaar van de assets en de beleidskant) en de directie Stadswerken (beheerder van de assets en uitvoerder) maken beide gebruik van het systeem en zijn tevreden over de functionaliteiten ervan.

Steekproef en missende informatie

We hebben een steekproef uitgevoerd onder vijftig willekeurig geselecteerde sport- en speeltoestellen. Hieruit blijkt dat er voor alle toestellen logboeken en recente inspectierapporten aanwezig zijn. Ook blijkt dat alle toestellen recent^{xxiii} zijn geïnspecteerd. Voor 17 van de 50 toestellen waren geen van de verplichte certificaten aanwezig. De ambtelijke organisatie geeft aan dat in dergelijke gevallen de fabrikant vaak nog wel te achterhalen is. Daar kan het certificaat worden opgevraagd.

In het assetmanagementsysteem zijn niet altijd gegevens beschikbaar over het oppervlak van de speel- of sportplek, of voor welke leeftijden de sport- of speelplek bedoeld is. Hierdoor is het voor de gemeente moeilijk om overzicht te krijgen en te sturen op sport- en speelplekken met verschillende kenmerken (bijvoorbeeld grootte, soort, of leeftijd).

1.2.4 Keuringen en inspecties

Bij het installeren van een nieuw sport- of speeltoestel wordt het geheel (inclusief omgeving en ondergrond) voorafgaand aan de ingebruikname altijd gekeurd door een bevoegde keuringsinstantie.^{40xxiv} Als het toestel veilig wordt bevonden krijgt de gemeente een bewijs van keuring en kan het toestel in gebruik genomen worden.^{xxv} De directie Stadswerken neemt het toestel pas na goedkeuring in beheer.⁴¹ Als het toestel niet veilig wordt geacht, dan blijft het toestel afgesloten met een hek en wordt het in overleg met de onderaannemer en leverancier aangepast (zoals bijvoorbeeld bij de speeltuin Sloterpark: [link](#)). Het toestel blijft in de hekken tot het door een externe inspecteur is goedgekeurd.

Daarnaast worden alle sport- en speeltoestellen in de gemeente Amsterdam tweemaal per jaar geïnspecteerd door een externe partij.⁴² De eerste jaarlijkse inspectie vindt plaats op eventuele gebreken in de veiligheid van het toestel en de bijbehorende ondergrond.⁴³ De tweede jaarlijkse inspectie is een visuele inspectie op slijtage en beschadigingen waarbij ook gelet wordt op veiligheid. Van deze inspecties wordt een inspectierapport aangemaakt in het assetmanagementsysteem.⁴⁴ De gemeente is verplicht om voor elk sport- en speeltoestel een logboek of actueel dossier bij te houden waarin certificaten, inspectierapporten en onderhoud inzichtelijk zijn.⁴⁵

^{xxiii} 48 toestellen in 2024, 2 toestellen in 2023.

^{xxiv} De instantie is door de minister aangewezen als bevoegd om keuringen te verstrekken (ex Warenwet, artikel 7a, lid 1).

^{xxv} Alle sport- en speeltoestellen dienen voorzien te zijn van een zichtbaar aangebracht merk van goedkeuring.

Aanvullende controles door Stadswerken

Stadswerken heeft zeven functionarissen in dienst die intern belast zijn met toezicht op de veiligheid en functionaliteit van de sport- en speeltoestellen.⁴⁶ Zij zijn de gemeentelijke ogen en oren op straat als het gaat om de functionaliteit en veiligheid van de sport- en speelplekken. Elk van deze functionarissen heeft een eigen stadsdeel of stadsgebied. Gedurende het jaar gaan zij op basis van signalen uit de buurt langs bij de sport- en speelplekken en voeren controles uit op de veiligheid en de visuele staat. Ook behandelen zij binnengekomen meldingen van bewoners over schades aan de sport- en speeltoestellen.

1.2.5 Het betrekken van bewoners

Bij grotere onderhoudsprojecten is de ambtelijke organisatie verplicht om participatietrajecten te organiseren waarin bewoners kunnen meedenken over het opknappen van de sport- of speelplek in kwestie. In dergelijke gevallen neemt de gemeente contact op met de bewoners om hen mee te nemen in beslissingen over bijvoorbeeld de inrichting van de speelplek en de keuze van nieuwe toestellen. Dat gebeurt bijvoorbeeld met een brief of een flyer (figuur 1).

Figuur 1 - Een flyer voor het opknappen van speelplek Oostenburgerpark

Participatie via het internet en participatietrajecten per stadsdeel

De gemeente heeft een [website](#) waarop alle speelplekken te zien zijn waarbij een groot participatietraject loopt. Kleinere speelplekken die (gedeeltelijk) worden vervangen en waarbij een licht participatietraject loopt, staan niet op deze website.⁴⁷ In dat geval krijgen bewoners een brief waarin ze bijvoorbeeld kunnen kiezen uit twee of meer speeltoestellen. Soms worden de bewoners uitgenodigd om een digitale vragenlijst in te vullen. Wanneer een sport- of speeltoestel één op één wordt vervangen, is er meestal geen participatietraject en staat dit ook niet op de website.⁴⁸

2 Wat is het bereikte resultaat?

In dit hoofdstuk behandelen we de volgende deelvraag:

Voldoet het onderhoud van sport- en speelplekken aan de norm die de gemeente zichzelf stelt?

Om erachter te komen of de gemeente voldoet aan het gewenste onderhoudsniveau (sober) hebben we voornamelijk openbare bronnen gebruikt. Daarnaast hebben we gesproken met betrokken ambtenaren en interne stukken onderzocht. We onderzoeken voornamelijk openbare bronnen om na te gaan of raadsleden en bewoners redelijk zicht kunnen krijgen op de staat van het onderhoud, zonder dat ze hier specifieke informatie over hoeven te vragen aan het college en/of de ambtelijke organisatie. De gemeenteraadsleden moeten immers in staat zijn om te controleren of het college voldoet aan de norm die de raad heeft gesteld, en bewoners hebben recht op inzicht in hoeverre de gemeente voldoet aan haar doelen. We hebben verder bewoners gevraagd wat zij vinden van de staat van het onderhoud van de sport- en speelplekken.

De belangrijkste bevindingen zijn:

Belangrijkste bevindingen

Het behaalde onderhoudsniveau ligt volgens het college op 'sober'. Dat betekent dat over de gehele gemeente sprake is van minder dan 10 procent achterstallig onderhoud. Meer dan 90 procent van de sport- en speelplekken voldoet volgens het college aan niveau 'sober' of beter. Het college rapporteert niet in detail over het gerealiseerde onderhoudsniveau (i.e. percentages van het areaal op niveau A+ 'Prachtig', A 'Top', B 'Verzorgd', C 'Sober' en D 'Verloedering').

Volgens betrokken ambtenaren verkeert meer dan 99% van de toestellen en bijbehorende valondergronden in veilige staat ('sober' of beter). Eventuele oppervlakkige vervuiling, bijvoorbeeld in de vorm van graffiti of groene aanslag, wordt geaccepteerd. De ambtelijke organisatie geeft ook aan dat de staat van het onderhoud aan omliggend straatwerk of groen in hun ogen losstaat van de staat van het onderhoud van de sport- en speelplekken. Het kan dus zijn dat er sport- en speelplekken zijn waarvan de toestellen en valondergronden op gebied van onderhoud in orde en veilig zijn, maar waarbij het omliggend groen en straatwerk achterloopt in het onderhoud.

In de komende jaren komt er volgens betrokken ambtenaren een vervangingsgolf aan voor sport- en speelplekken in de gehele gemeente. Op basis van inspectiegegevens denkt men dat er rond 2027 een nieuwe piek voor de vervanging van de toestellen zal komen.

Respondenten van onze enquête onder bewoners (n=733) zijn sterk verdeeld over de daadwerkelijke staat van het onderhoud. Voor zowel de sportplekken als de speelplekken is er een groep van ongeveer een derde die het onderhoud 'onvoldoende', 'slecht' of 'erg slecht' vindt, maar er zijn ook grote groepen (speelplekken 44 procent, sportplekken 34 procent) die het onderhoud als 'voldoende', 'goed' of 'fantastisch' beoordelen.

De informatievoorziening aan de raad verloopt via verschillende kanalen (jaarstukken, raadsinformatiebrieven en incidentele rapportages). De informatievoorziening specifiek over de staat van het onderhoud van de sport- en speelplekken, is beperkt. De informatie over

Belangrijkste bevindingen

daadwerkelijk gemaakte kosten is summier en geeft alleen een beeld over de overkoepelende assetcategorie 'Straatmeubilair en speeltoestellen', waar ook een aantal andere assetobjecten in zitten. Daarbij merken we op dat het onderhoud van de sport- en speelplekken financieel gezien een relatief klein deel van uitmaakt van de totale onderhoudskosten van de openbare ruimte.

De *Rapportage Stadsbehoud (2022)* schetst een waarschuwend beeld van de staat van de openbare ruimte in het algemeen in relatie tot een beperkte financiering. Het is echter onduidelijk wat dit precies betekent voor het onderhoud van de sport- en speelplekken. Uit de rapportage blijkt dat het onderhoudsniveau 'verzorgd' niet te behalen is met de huidige budgetten. Voor veel maatregelen is volgens het college "nooit structureel budget toegekend, zoals voor regulier groot onderhoud van de speelvoorzieningen". Uit een interne memo (2024) blijkt dat er nog steeds zorgen zijn over de financiering van het onderhoud van de openbare ruimte.

In het vervolg van dit hoofdstuk beschrijven we onze bevindingen meer in detail.

2.1 Behaald onderhoudsniveau anno 2024 ligt volgens college op sober

Volgens het *Jaarverslag 2023* (d.d. april 2024) voldoen alle speeltoestellen en waterspeelplaatsen aan het gewenste beheerniveau (sober).⁴⁹ Daarnaast zouden alle sport- en speeltoestellen voldoen aan de benodigde wettelijke^{xxvi} veiligheidseisen. Volgens het college is vanwege "strengere wettelijke veiligheid en regelgeving" een hoger beheerniveau dan 'sober' vereist. Daarnaast schrijft het college dat er binnen de ambtelijke organisatie en bij aannemers personeelstekorten zijn, waardoor er minder kleinere speelprojecten zijn uitgevoerd, en dat bij drie speelprojecten groot onderhoud is uitgesteld naar 2024 vanwege "waterproblematiek bij de speelplekken".⁵⁰

Volgens het college is er voor speelvoorzieningen [inclusief sportplekken, *red.*] geen sprake van achterstallig onderhoud.^{xxvii} Dat betekent dat minder dan 10 procent van het areaal wordt beoordeeld op onderhoudsniveau 'D/Verloedering' (functieverlies, vuil).⁵¹ Hoewel het college met de *Rapportage Stadsbehoud 2022* een alarmerend beeld schetste over de staat van het onderhoud (zie paragraaf 4.1.2), lijkt achterstallig onderhoud voor de sport- en speeltoestellen vooralsnog te worden voorkomen. Het college rapporteert niet in detail over het gerealiseerde onderhoudsniveau (i.e. percentages van het areaal op niveau A+, A, B, C en D).

Functionarissen van V&OR die verantwoordelijk zijn voor het monitoren van de staat en het programmeren van onderhoud bevestigen dat er geen sprake is van achterstallig onderhoud bij de sport- en speelplekken. Dat betekent volgens hen dat meer dan 99% van de toestellen en bijbehorende valondergronden veilig zijn. Eventuele oppervlakkige vervuiling, bijvoorbeeld in de vorm van graffiti of groene aanslag, wordt geaccepteerd. De ambtelijke organisatie geeft ook aan

^{xxvi} Volgend uit het *Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen* (de Was).

^{xxvii} Zie paragraaf 3.1.1 voor de definitie van achterstallig onderhoud.

dat de staat van het onderhoud aan omliggend straatwerk of groen in hun ogen losstaat van de staat van het onderhoud van de sport- en speelplekken. Het kan dus zijn dat er sport- en speelplekken zijn waarvan de toestellen en valondergronden op gebied van onderhoud in orde en veilig zijn, maar het omliggend groen en straatwerk achterloopt in het onderhoud. Functionarissen van Stadswerken vertellen dat de werkvoorraad voor wat betreft de sport- en speeltoestellen de afgelopen jaren stabiel is gebleven.⁵²

Amsterdam hikt tegen grote vervangingsgolf aan

Volgens de functionarissen van V&OR bevindt de gemeente Amsterdam zich momenteel tussen twee grote vervangingsgolven van sport- en speeltoestellen.⁵³ Op basis van inspectiegegevens denkt men dat er rond 2027 een nieuwe piek voor de vervanging van de toestellen zal komen. Deze piek is mogelijk uit te spreiden over meerdere jaren, omdat de levensduur van een toestel of valondergrond in de praktijk opgerekt kan worden. Dat betekent dat de vervanging over meerdere jaren verdeeld kan worden, waardoor niet alle werkzaamheden (ook budgettair gezien) in 2027 moeten plaatsvinden.

2.1.1 Bewoners verdeeld over de staat van onderhoud

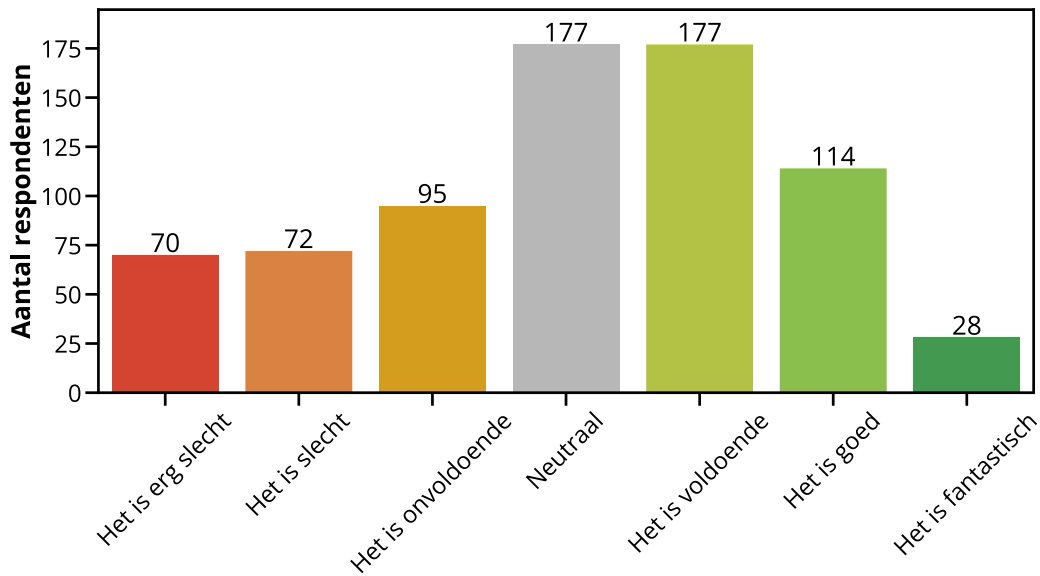
Om meer te weten te komen over hoe bewoners van de gemeente de sport- en speelplekken ervaren op het huidige onderhoudsniveau, hebben we een enquête uitgezet (zie ook de sectie 'Enquête' in de Onderzoeksverantwoording). We hebben bewoners onder andere gevraagd in hoeverre zij de openbare sport- en speelplekken in hun buurt goed onderhouden vinden. Hieruit kunnen we een beeld vormen van hoe bewoners het onderhoudsniveau inschatten. 733 respondenten hebben de enquête volledig ingevuld.^{xxviii} Uit de enquête zijn de onderstaande resultaten naar voren gekomen.

Tevredenheid over het onderhoud van speelplekken

Over de gehele stad vinden 32 procent van de respondenten (237 van de 733) het onderhoud van de speelplekken 'onvoldoende', 'slecht' of 'erg slecht' (zie figuur 2). Een groep van 24 procent (177) van de respondenten staat neutraal tegenover het onderhoud. 44 procent van de respondenten (319) vindt het onderhoud van de speelplekken 'voldoende', 'goed' of 'fantastisch'. Daarmee is de mening van de respondenten over het onderhoud op gemeentelijk niveau overwegend positief. Dat neemt niet weg dat de meningen sterk uiteenlopen, en dat er dus ook veel mensen zijn die (zeer) negatief denken over de staat van het onderhoud van de speelplekken met het huidige onderhoudsniveau 'sober'.

^{xxviii} Van de 733 respondenten wonen er 233 in Weesp (waarschijnlijk door de aandacht van Weespernieuws), 109 in Oost, 99 in Zuid, 84 in West, 74 in Nieuw-West, 58 in Noord, 48 in Centrum en 39 in Zuidoost.

Figuur 2 - Zijn de openbare speelplekken goed onderhouden?
Gemeentelijk, n=733

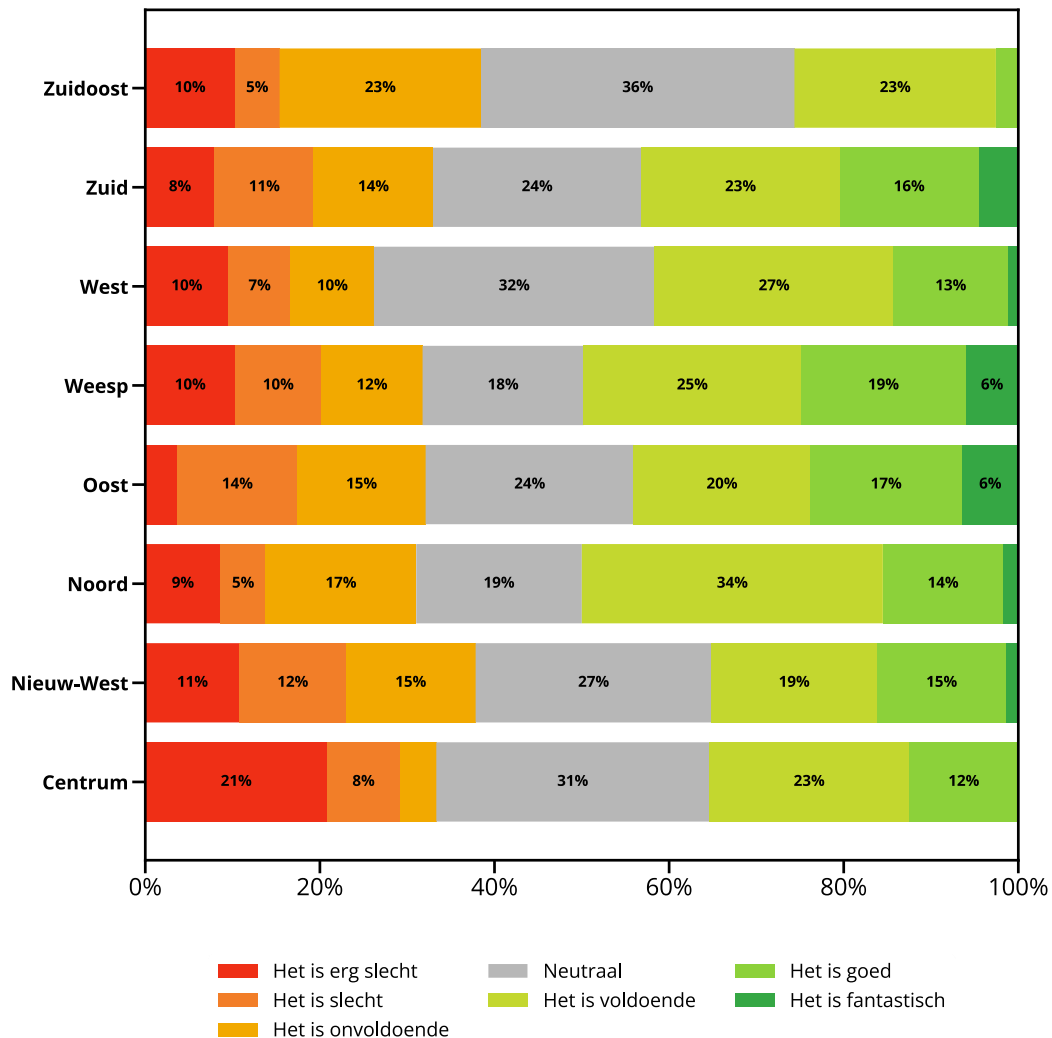

Verskillende meningen op stadsdeelniveau over speelplekken

In figuur 3 is weergegeven wat de respondenten per stadsdeel of -gebied vinden van het onderhoud van de speelplekken. De neutrale categorie is grijs gekleurd, waardoor de positieve en negatieve opvattingen goed te zien zijn. In alle stadsdelen zijn zowel positieve als negatieve opvattingen vertegenwoordigd over het onderhoud van speelplekken.^{xxix}

^{xxix} Nota bene: de figuur moet niet gelezen worden als de mening van *alle bewoners* uit de betreffende stadsdelen, omdat de data niet voldoende representatief is.

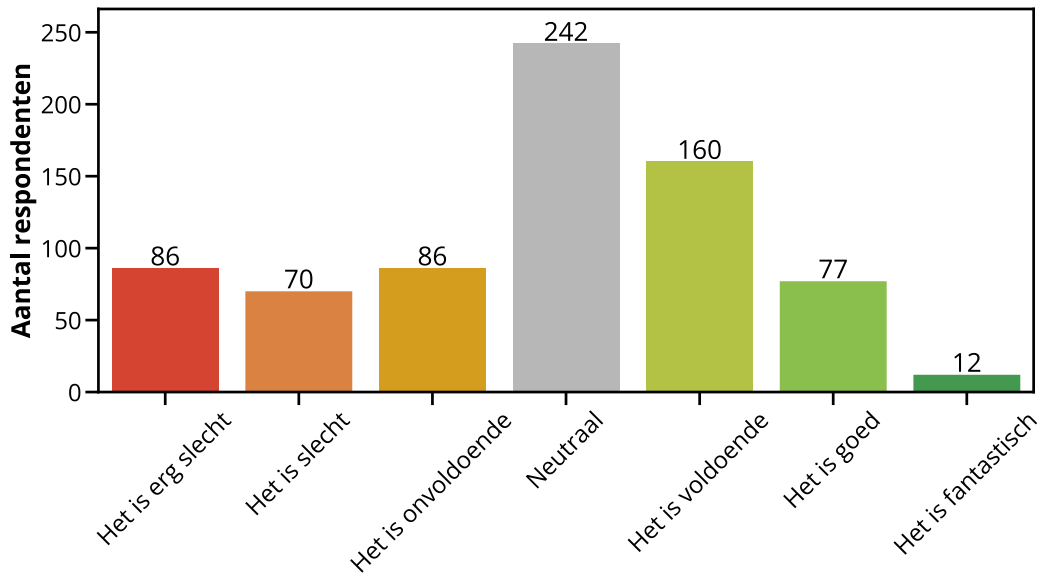
Figuur 3 - Zijn de openbare speelplekken goed onderhouden? Per stadsdeel, n=733

Tevredenheid over het onderhoud van sportplekken

Over de gehele stad vindt 33 procent van de respondenten (242 van de 733) het onderhoud van de sportplekken 'onvoldoende', 'slecht' of 'erg slecht' (figuur 4). Een groep van 33 procent (242 respondenten) staat neutraal tegenover het onderhoud van de sportplekken. De rest, ofwel 34 procent van de respondenten (249), vindt het onderhoud van de sportplekken 'voldoende', 'goed' of 'fantastisch'. De opvatting van de respondenten is daarmee ongeveer even positief als negatief. In vergelijking met de speelplekken vinden de respondenten de sportplekken net wat minder goed onderhouden. De categorie 'neutraal' is wel groter dan bij de speelplekken en de categorieën 'voldoende', 'goed' en 'fantastisch' zijn allemaal kleiner dan bij de categorie speelplekken.

Figuur 4 - Zijn de openbare sportplekken goed onderhouden?
Gemeentelijk, n=733

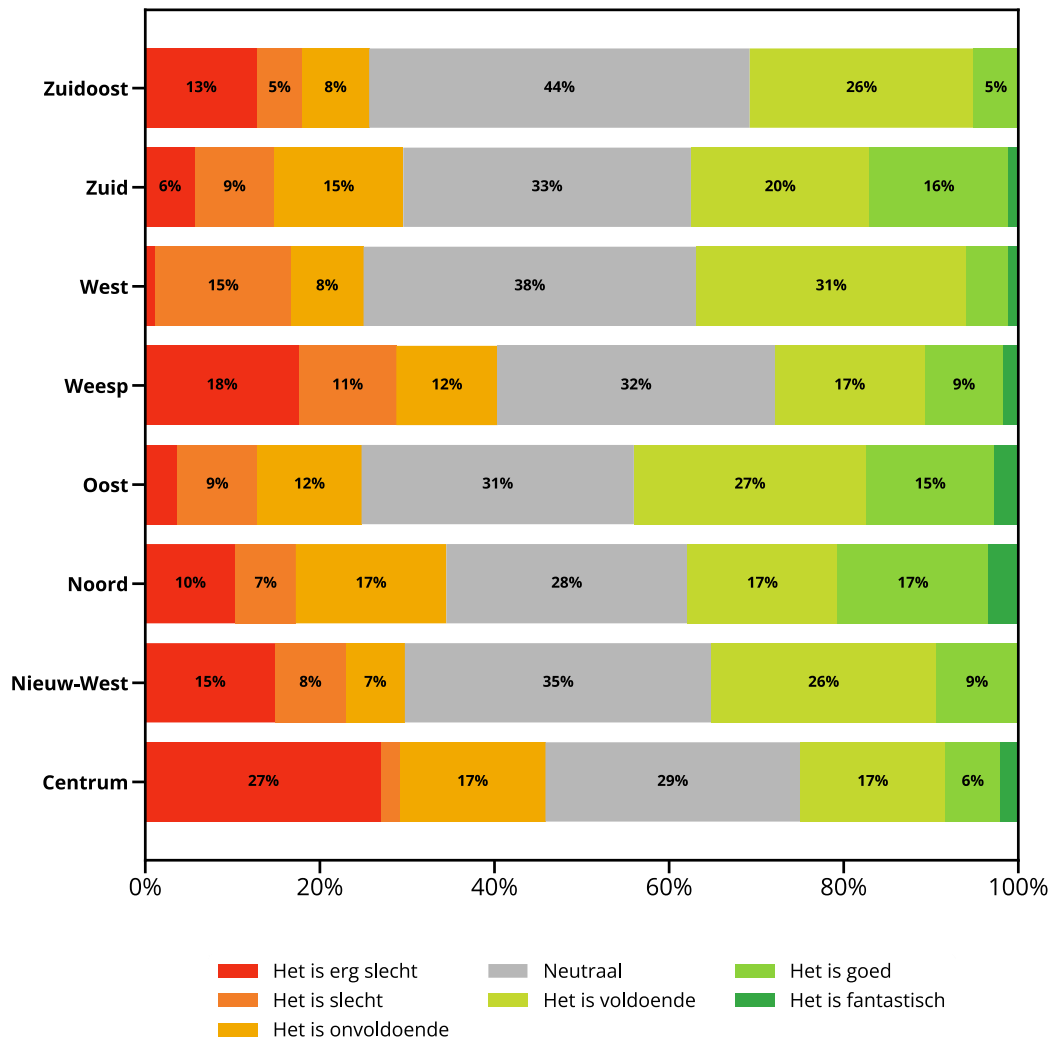

Verskillende meningen op stadsdeelniveau over sportplekken

Figuur 5 geeft weer wat de respondenten per stadsdeel of -gebied vinden van het onderhoud van de sportplekken. Ook in deze figuur is het neutrale sentiment in het grijs weergegeven om de positieve en negatieve sentimenten overzichtelijker weer te geven. Opvallend zijn de negatieve opvattingen (hoge scores in 'erg slecht' tot 'slecht' en 'onvoldoende') van de respondenten in stadsdeel Centrum en stadsgebied Weesp. In de open antwoorden geven de respondenten uit Weesp en Centrum aan dat ze de sportplekken vies en oud vinden.^{xxx}

^{xxx} Nota bene: de figuur moet niet gelezen worden als de mening van *alle bewoners* uit de betreffende stadsdelen, omdat de data niet voldoende representatief is.

Figuur 5 - Zijn de openbare sportplekken goed onderhouden? Per stadsdeel, n=73

2.2 Informatievoorziening aan de gemeenteraad

In deze paragraaf gaan we dieper in op de rapportage aan de gemeenteraad over het beheer en onderhoud van de sport- en speelplekken en het behaalde onderhoudsniveau.

2.2.1 Summiere rapportages bij begroting en jaarverslag

Het college rapporteert over de staat van het onderhoud bij de begroting en het jaarverslag conform het BBV.⁵⁴ De laatste begroting en het laatste jaarverslag ten tijde van het onderzoek (d.d. juni 2024) zijn de *Begroting 2024* (d.d. september 2023) en het *Jaarverslag 2023* (d.d. april 2024). Bij de begroting rapporteert het college over het gewenste onderhoudsniveau, het achterstallig onderhoud, en de begrote uitgaven voor het onderhoud. In het jaarverslag rapporteert het college over de gedane uitgaven.

Het college rapporteert in beide stukken over verschillende categorieën kapitaalgoederen (assets). De sport- en speelplekken vallen onder de categorie 'straatmeubilair en speeltoestellen'.

Onder deze categorie vallen naast de 8.108 sport- en speeltoestellen ook meer dan 320.000 andere objecten in de openbare ruimte, waaronder straatmeubilair, fietsrekken, bebording, stroomkasten, geleiderails, kunstobjecten en fonteinen.⁵⁵

Het detailniveau in de financiële gedeelten van de begrotingen en jaarrekeningen is dus zodanig dat de gemeenteraad weinig zicht heeft op de staat van de verschillende individuele subcategorieën, waaronder sport- en speelplekken. Zowel de *Begroting 2024* als het *Jaarverslag 2023* geeft wel enkele toelichtingen op de ontwikkelingen rond sport- en speelplekken, in het bijzonder over voorzien onderhoud aan de waterspeelplaatsen. Daarnaast schrijft het college in de *Begroting 2024* dat het in 2024 groot onderhoud zal verrichten aan ongeveer 450 speeltoestellen.

2.2.2 Rapportages programma Stadsbehoud waarschuwen voor financiële tekorten onderhoud

Het college rapporteert sinds 2019 ook over de staat van het onderhoud met het programma Stadsbehoud.⁵⁶ Dit is een zeer uitgebreide en inhoudelijke rapportage over het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Een groot deel van de rapportage gaat wel over het onderhoud van de openbare ruimte in het algemeen, en is niet per se van toepassing op het onderhoud van de sport- en speelplekken.

In de *Rapportage Stadsbehoud 2022* schrijft het college dat het onderhoud en beheer van de openbare ruimte onvoldoende gefinancierd is:

“Als het onderhoud en beheer onvoldoende gefinancierd blijft om de openbare ruimte op het minimale acceptabele niveau te houden, zijn zeer grote uitgaven nodig bovenop de begroting om bestaand en toekomstig achterstallig onderhoud te corrigeren [...] Als de grote structurele tekorten voor beheer en onderhoud blijven bestaan, zal de Amsterdammer al in deze bestuursperiode last hebben van een forse achteruitgang van de kwaliteit en beschikbaarheid van de openbare ruimte.”⁵⁷

Het college geeft ook aan dat het niet aanpakken van de huidige problemen zal zorgen voor een exponentieel stijgende druk op de begroting in de toekomst.⁵⁸ Maar het gebrek aan financiële middelen niet het enige probleem, schrijft het college in 2022. Er zijn ook personeelstekorten en een lage beschikbaarheid van materialen.⁵⁹ Specifiek voor speelvoorzieningen geeft het college aan dat assets uit functie moeten worden genomen als de begroting voor beheer en onderhoud niet wordt opgehoogd.⁶⁰ Voor veel maatregelen is volgens het college “nooit structureel budget toegekend, zoals voor regulier groot onderhoud van de speelvoorzieningen”.⁶¹

Bij de *Begroting 2023* is besloten om extra geld uit te geven aan het beheer en onderhoud: € 80 miljoen incidenteel verdeeld over de periode 2023-2026 en vanaf 2026 jaarlijks € 20 miljoen voor het onderhoud van de gehele openbare ruimte.⁶² Of hiermee de problemen worden voorkomen die in de *Rapportage Stadsbehoud 2022* worden geschetst is niet uit de stukken te herleiden. De *Rapportage Stadsbehoud 2022* gaat voor het groot onderhoud, vervanging en dagelijks onderhoud in op de normkosten, de begroting, het programma en de realisatie van de overkoepelende categorie ‘straatmeubilair en speelvoorzieningen’. De informatiewaarde van het stuk specifiek voor sport- en speelplekken is daarmee beperkt.

Volgens de ambtelijke organisatie is de rapportage stadsbehoud in 2023 vervallen en zal er dus geen nieuwe rapportage in dezelfde stijl komen.⁶³ Daarmee is er voorlopig geen uitgebreide informatie meer voor de gemeenteraad en de burger over de staat van het onderhoud van de stad, behoudens de beperktere informatie in de begrotingen en jaarverslagen. Er zou volgens de ambtelijke organisatie worden gestreefd naar een nieuwe samenhangende rapportage in begin 2025.

2.2.3 Informatievoorziening via raadsinformatiebrieven

De raad is in de periode 2023 tot juni 2024 één keer via raadsinformatiebrieven geïnformeerd over het onderhoud van de sport- en speelplekken. Het college heeft op 11 mei 2023 aangegeven dat het door de hele stad jaarlijks veertig sport- en speelplekken wil aanleggen of op bestaande locaties wil opwaarderen ('Impuls sport en spelen in de openbare ruimte').⁶⁴ Het college schrijft dat hieraan het 'impulsbudget Sporten en Spelen' is gekoppeld, waarvoor in 2024 incidenteel € 2 miljoen is gereserveerd (zie ook paragraaf 3.1.4).⁶⁵ In de jaren 2022 en 2023 ging het in totaal om € 2,6 miljoen.

De raad is in de periode 2023 tot juni 2024 verder niet via brief geïnformeerd over het gerealiseerde onderhoudsniveau of ander onderhoud van de sport- en speelplekken.

2.2.4 Informatievoorziening over de kosten

Het college legt in de jaarverslagen verantwoording af over de daadwerkelijk gemaakte kosten over het afgelopen financiële jaar. Net als bij de begroting zijn de kosten voor het onderhoud van assets zoals sport- en speelplekken opgenomen in de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen'.

Om een beeld te krijgen van hoe er wordt gerapporteerd over de kosten in het kader van de sport- en speelplekken hebben we het *Jaarverslag 2023* bekeken. Uit het jaarverslag blijkt dat er in 2023 in totaal € 12,6 miljoen is uitgegeven aan het onderhoud van de assetcategorie 'straatmeubilair en speeltoestellen'.⁶⁶ Er is sprake van een overschrijding van het budget van € 1,6 miljoen ten opzichte van de *Najaarsnota 2023*. De gemeente geeft minder uit dan de genormeerde kosten (€ 19,5 miljoen).⁶⁷

Het *Jaarverslag 2023* geeft geen inzicht in de besteding ten opzichte van de *Begroting*. Bij naslag van de *Begroting 2023* blijkt er een overschrijding te zijn van € 1,4 miljoen.⁶⁸ In de toelichting geeft het college aan dat er minder kleine speelplekken zijn uitgevoerd als gevolg van capaciteitsproblemen, en dat het groot onderhoud bij drie waterspeelplekken wordt doorgeschoven naar het volgende jaar. Deze verklaring is opvallend omdat het eerder past bij *onderschrijding* dan *overschrijding* van het begrote budget.

In de sectie over de realisatie van het programma 'Beheer en onderhoud openbare ruimte' schrijft het college enkel dat de speeltoestellen aan het beheerniveau ('sober') voldoen. In de financiële toelichting schrijft het college dat er lagere lasten (€ 0,7 miljoen) zijn voor de assetcategorie 'Straatmeubilair en speeltoestellen' als gevolg van capaciteitstekort en offertediscussies. Hierdoor zijn niet alle geplande werkzaamheden uitgevoerd.

Verder merken we op dat het door het samenvoegen van sport- en speelplekken met het straatmeubilair (e.g. banken, fontein en stroomkasten) en tunnels, er geen informatievoorziening naar de gemeenteraad is over de kosten van het onderhoud en beheer van sport- en speelplekken.

Informatievoorziening over de impulsbudgetten

In het *Jaarverslag 2023* schrijft het college dat er zeven speelplekken zijn opgeleverd die gefinancierd zijn door middel van de impulsbudgetten (zie ook paragraaf 3.1.3).⁶⁹ Dit waren volgens het college de eerste opleveringen uit de € 2 miljoen impulsbudget voor het verbeteren of nieuw aanleggen van 39 buitenspeelplekken. In de raadsinformatiebriefen geeft het college vooralsnog geen informatie over de gemaakte kosten en realisatie van speelplekken vanuit de impulsbudgetten. Uit een interne rapportage uit 2024 blijkt dat er zorgen zijn over de financiering van het onderhoud van de openbare ruimte (zie kader).

Interne rapportage (2024) uit zorgen over de financiering van het onderhoud van de openbare ruimte

Uit een interne memo over de staat van het onderhoud (2024) blijkt dat over de gehele linie gezien er onvoldoende ruimte is om het stedelijk beheer (structureel) op orde te krijgen, ondanks dat Amsterdam op het laagst mogelijke niveau ('sober') onderhouden wordt.⁷⁰ De ambtelijke organisatie geeft aan dat de belangrijkste reden hiervoor is dat de verschuiving van middelen van het programma *Stadsverbetering* naar *Stadsbehoud* niet heeft geleid tot structurele uitbreiding van de middelen voor het programma *Stadsbehoud* (waarom niet wordt niet toegelicht).

Volgens de ambtelijke organisatie (25 oktober 2024) komen incidentele middelen van *Stadsbehoud* te vervallen, waar structureel werk mee werd betaald. De overdracht van structurele én incidentele middelen vanuit *Stadsverbetering*, hebben het aflopen van die incidentele middelen niet kunnen compenseren. Er zou wel sprake zijn van een structurele stijging van de middelen (€ 20 miljoen), maar het structurele budget is volgens de ambtelijke organisatie nog steeds te klein voor de volledige opgave. Per saldo is er minder geld beschikbaar voor *Stadsbehoud* en kan er met dit budget minder gedaan.

3 Verdeling van de openbare sport- en speelplekken

In dit hoofdstuk behandelen we de volgende deelvraag:

Wat valt op bij de verdeling van sport- en speelplekken in de openbare ruimte?

Om deze deelvraag te beantwoorden hebben we voornamelijk gebruikgemaakt van assetdata uit het gemeentelijke assetmanagementsysteem. Wij hebben deze data verwerkt tot statistieken en kaarten. De belangrijkste bevindingen zijn:

Belangrijkste bevindingen

Er zijn 1.664 openbare speelplekken en 814 openbare sportplekken in beheer van de gemeente Amsterdam. In totaal gaat het om 8.108 toestellen.

Het aantal openbare speelplekken varieert per stadsdeel van vijftien tot acht speelplekken per 1.000 kinderen: Noord 15, Zuidoost 15, Nieuw-West 11, Oost 11, Centrum 10, Weesp 10, Zuid 9, West 8. De top drie zijn tegelijk de stadsdelen waar het gemeentebestuur het meest in wil

Belangrijkste bevindingen

investeren met de 'impuls sporten en spelen in de openbare ruimte'. De respondenten van onze enquête die in Weesp wonen (n=233) zijn het minst tevreden over het aanbod van speelplekken. Veel respondenten uit Weesp noemen een beperkt aanbod van speelplekken voor oudere kinderen.

Het valt op dat 18 procent (77 van de 441) van de bewoonde buurten (>100 inwoners) in de gemeente Amsterdam geen openbare speelplekken heeft. Per bewoonde buurt verschilt het aanbod van openbare speelplekken.^{xxxi} De openbare speelplekken concentreren zich met name in nieuwere delen en de randen van de gemeente. Ook wanneer we de verhouding speelplekken per kind per buurt vergelijken zien we verschillen: het aantal openbare speelplekken per kind per bewoonde buurt is relatief laag in delen van Centrum, Oud-Zuid en West.

Het aanbod van de openbare sportplekken bestaat voornamelijk uit voetbal^{xxxii} (30 procent), tafeltennis (19 procent), fitness & calisthenics (18 procent), basketbal (15 procent) en skate (8 procent). Er is een grote variëteit aan sporten die bij de openbare sportplekken beoefend kunnen worden, al moet de liefhebber van sommige sporten wel zoeken, omdat deze minder voorkomen.

Het aantal openbare sportplekken varieert per stadsdeel in absoluut aantal van 171 (Nieuw-West) tot 26 (Weesp). Het aantal sportplekken varieert van 15 tot 4 sportplekken per 10.000 inwoners: Noord: 15, Zuidoost: 12, Nieuw-West: 10, Weesp: 10, Oost: 9, Zuid: 6, West: 5, Centrum: 4. Ook hier zijn de top drie de stadsdelen waar de gemeente het meest in wil investeren. De respondenten van onze enquête uit Weesp zijn vergeleken met andere respondenten ontevreden over het aanbod van openbare sportplekken.

151 van de 441 (34 procent) bewoonde buurten in de gemeente Amsterdam hebben geen openbare sportplekken. Het aantal sportplekken per buurt varieert ook sterk wanneer we kijken naar het aantal sportplekken per 100 inwoners (van 0 sportplekken per 100 inwoners tot bijna 2 sportplekken per 100 inwoners). Daarbij merken we wel op dat ook omliggende buurten profijt kunnen hebben van een buurt met een hoog aantal sportplekken per inwoner, omdat buurten geografisch gezien meestal niet heel groot zijn. Het gemiddelde aantal sportplekken per bewoonde buurt is 0,1, mede omdat 151 bewoonde buurten geen sportplekken hebben.

3.1 Hoeveel openbare sport- en speelplekken zijn er?

Amsterdam heeft via het assetmanagementsysteem van V&OR en Stadswerken goed zicht op waar de speelplekken zijn. Dat komt doordat speelplekken als zodanig zijn gedefinieerd in het

^{xxxi} Daarbij merken we wel op dat sommige buurten zonder openbare sport- of speelplekken dichtbij kunnen liggen van buurten of parken die wel openbare sport- of speelplekken hebben, en dat er sport- en speelplekken kunnen zijn die niet in beheer zijn van de gemeente, maar van bijvoorbeeld een school.

^{xxxii} Inclusief andere doelsporten zoals handbal of hockey.

systeem. Daardoor zijn ze gemakkelijk te tellen en op een kaart te tekenen. Hieruit komt een totaal van 1.664 speelplekken naar voren.

Voor sportplekken zit dat anders. Deze zijn niet in het systeem als zodanig aangemerkt. We hebben daarom een overzicht van sportplekken herleid op basis van assetlijsten met daarin alle sport- en speeltoestellen. Zo komen we uit op een totaal van 814 sportplekken (zie de sectie 'Herleiden van sportplekken uit assetdata' in de Onderzoeksverantwoording voor meer informatie hoe we tot dit getal gekomen zijn).

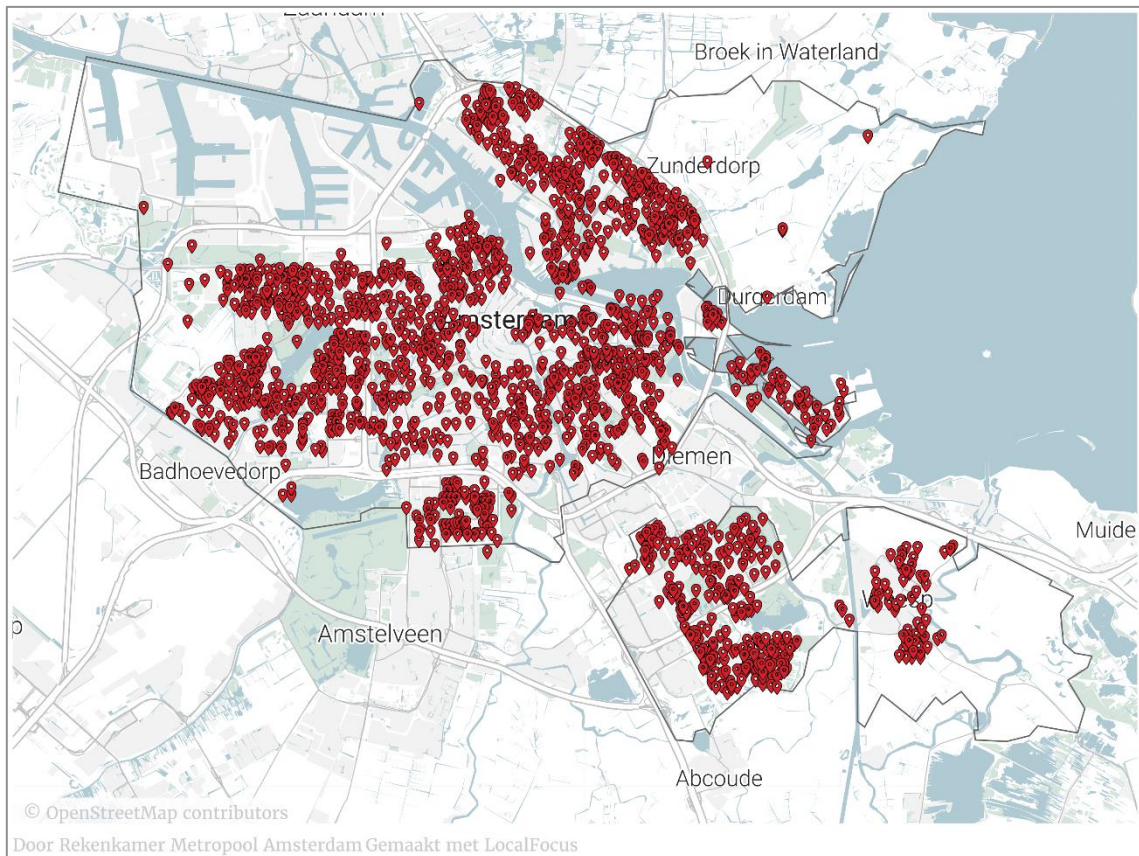
De aantallen zeggen in principe niets over de kwaliteit van de sport- of speelplek (bijvoorbeeld grootte, voor welke leeftijd, enzovoort). Overigens zijn beide aantallen niet zonder meer bij elkaar op te tellen, omdat op een speelplek soms ook gesport kan worden en andersom. In totaal gaat het om 8.108 toestellen. In de volgende twee paragrafen kijken we naar de verspreiding van speelplekken en sportplekken over de gemeente.

3.2 Verspreiding van openbare speelplekken

Figuur 6 laat de locaties van de openbare speelplekken in de gemeente Amsterdam zien.^{xxxiii} Op het eerste gezicht lijken de speelplekken redelijk evenwichtig verdeeld over de gemeente, met uitzondering van de grachtengordel, Oud-Zuid, de bedrijventerreinen en landbouwgebieden. Ook valt op dat één van de speelplekken in Amsterdams beheer in de gemeente Amstelveen ligt. De kaart kan in detail bekeken worden door erop te klikken. De interactieve kaart opent dan in de browser.

^{xxxiii} In beheer van de gemeente Amsterdam. Locaties op privaat terrein staan niet op de kaart.

Figuur 6 - Locaties van openbare speelplekken, n=1.664

Data: Gemeente Amsterdam, bewerkt door de Rekenkamer Amsterdam. U kunt de achterliggende data downloaden via [deze link](#).

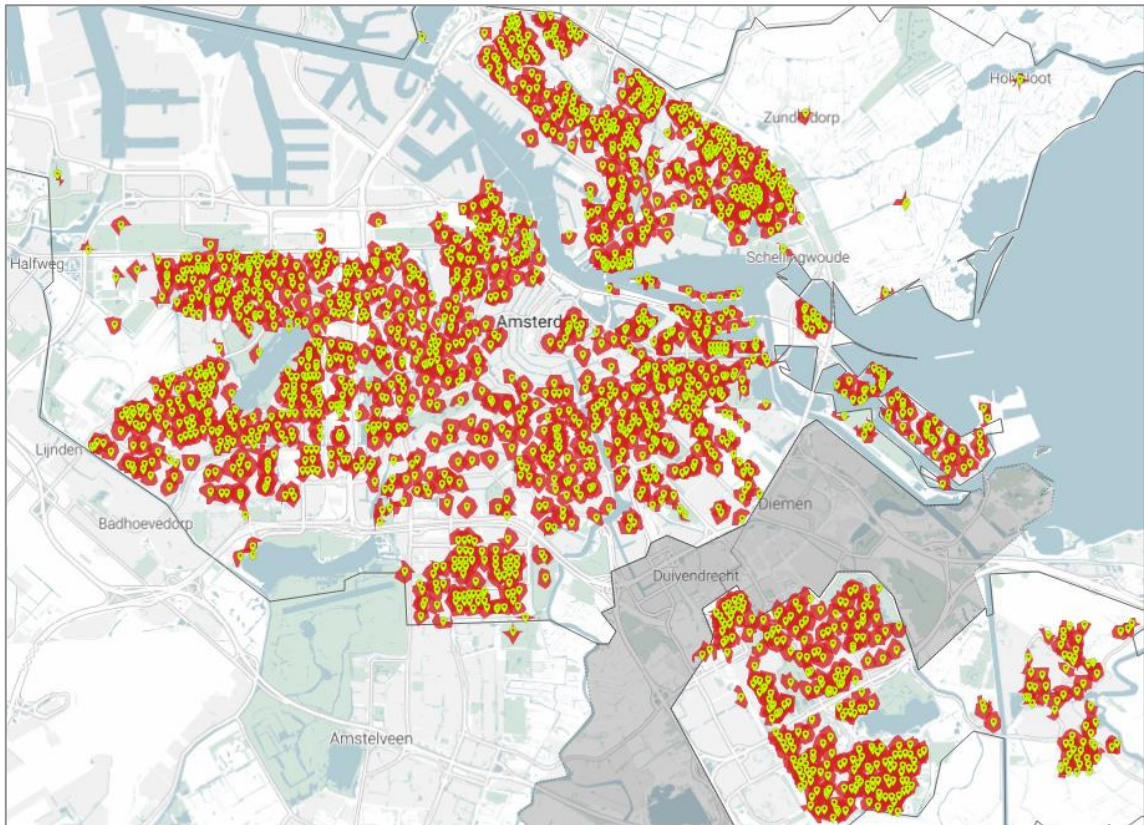
3.2.1 Nabijheid van openbare speelplekken

Er is geen gemeentelijke norm voor de nabijheid van openbare speelplekken. We hebben daarom gekozen voor de maatstaf van 200 meter loopafstand, omdat dit voor een kind een zelfstandig bereikbare afstand is van huis. Volgens een functionaris in de ambtelijke organisatie is dit een gebruikelijke norm in het werkveld en in onderzoek aangehaalde richtlijnen bij ruimtelijke inpassing. De gemeente Utrecht kiest bijvoorbeeld voor een speelplek binnen 200 meter van iedere woning, omdat elk kind onder de 12 jaar volgens Utrecht toegang moet hebben tot een speelruimte.⁷¹ Uit onderzoek van het Mulier Instituut (2021) blijkt dat te weinig (veilige en goed onderhouden) speelplekken de kans op veel buitenspelen^{xxxiv} bij kinderen verkleint.⁷²

De onderstaande kaart (figuur 7) geeft alle speelplekken aan (geelgroen), inclusief de zones waarbinnen een speelplek binnen 200 meter loopafstand is (rood). De kaart laat zien dat er op verschillende plekken in de gemeente geen speelplek binnen 200 meter loopafstand is. De kaart kan in detail bekeken worden door erop te klikken. De interactieve kaart opent dan in de browser.

^{xxxiv} Zes of zeven dagen per week minimaal een uur buitenspelen.

Figuur 7 - Kaart 'waar is een openbare speelplek binnen 200 m loopbereik?'

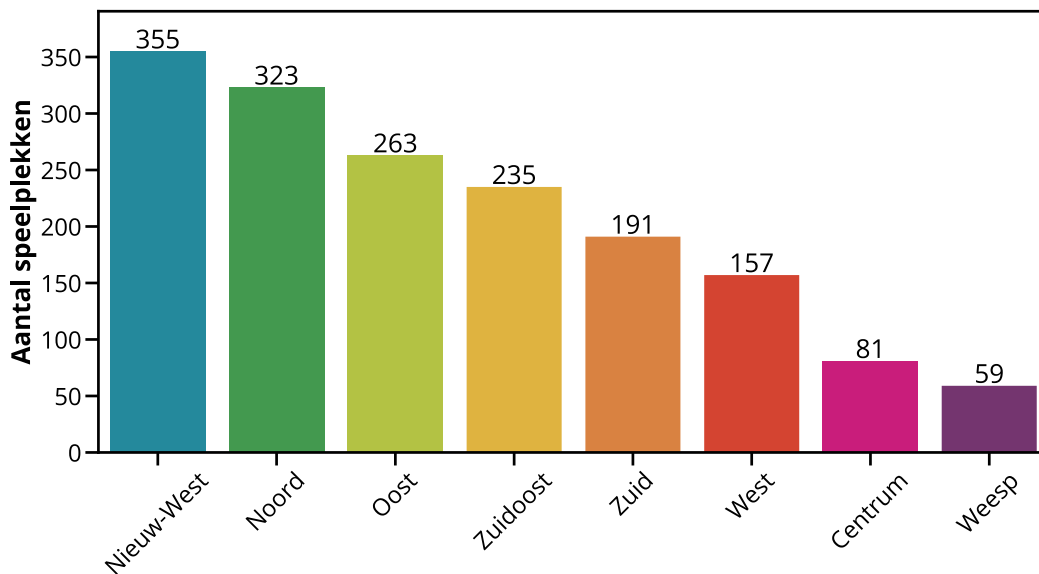

Bron: Gemeente Amsterdam, bewerkt door de Rekenkamer Amsterdam. De speelplekdata zijn beschikbaar via deze link en de geografische data (inclusief 200 meter loopafstand) is beschikbaar via deze link.

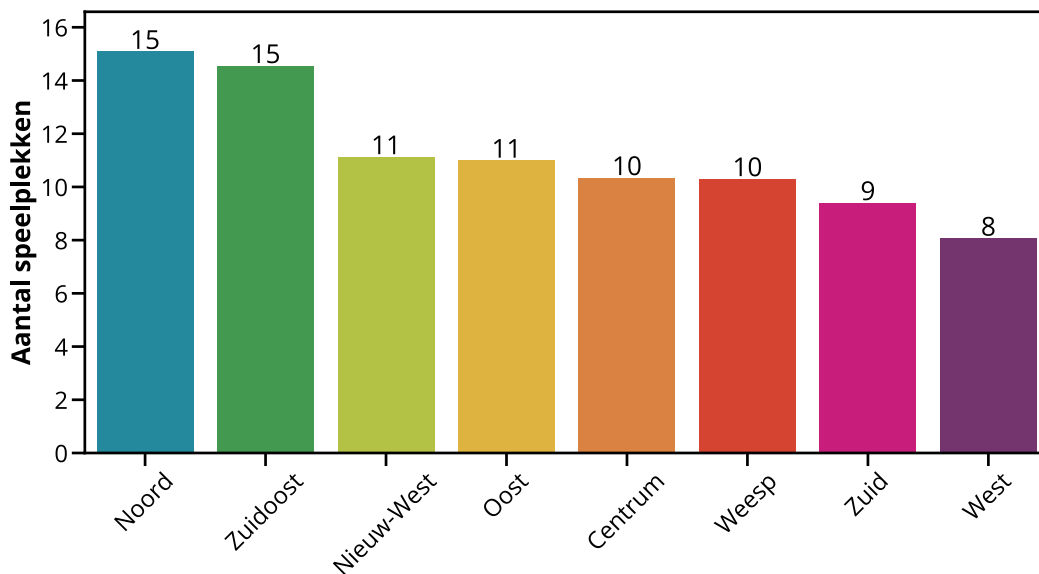
3.2.2 Aantal openbare speelplekken per stadsdeel

In figuren 8 en 9 is het aantal speelplekken per stadsdeel weergegeven, geordend van hoog naar laag. Figuur 8 toont het aantal speelplekken per stadsdeel (het absolute aantal). Figuur 9 laat het aantal speelplekken per stadsdeel per 1000 kinderen zien. Het aantal speelplekken varieert per stadsdeel van 15 tot 8 speelplekken per 1000 kinderen. Uit de figuren blijkt dat de oudere delen van de gemeente (Centrum, West, Zuid, Weesp en Oost) het minste aantal speelplekken per 1000 kinderen hebben. Dat is niet verrassend, omdat deze gebieden vaak grotendeels zijn gebouwd in de tijd voordat speelplekken een belangrijk element werden in gemeentelijke gebiedsontwikkeling, en omdat deze gebieden relatief dichtbebouwd zijn. Wat opvalt, is dat stadsgebied Weesp in absolute zin de minste speelplekken heeft, en per 1000 kinderen op de op twee na laagste plek staat. Noord, Nieuw-West en Zuidoost scoren zowel in absolute zin als per 1.000 kinderen hoog.

Figuur 8 - Aantal openbare speelplekken (absoluut), n=1.664

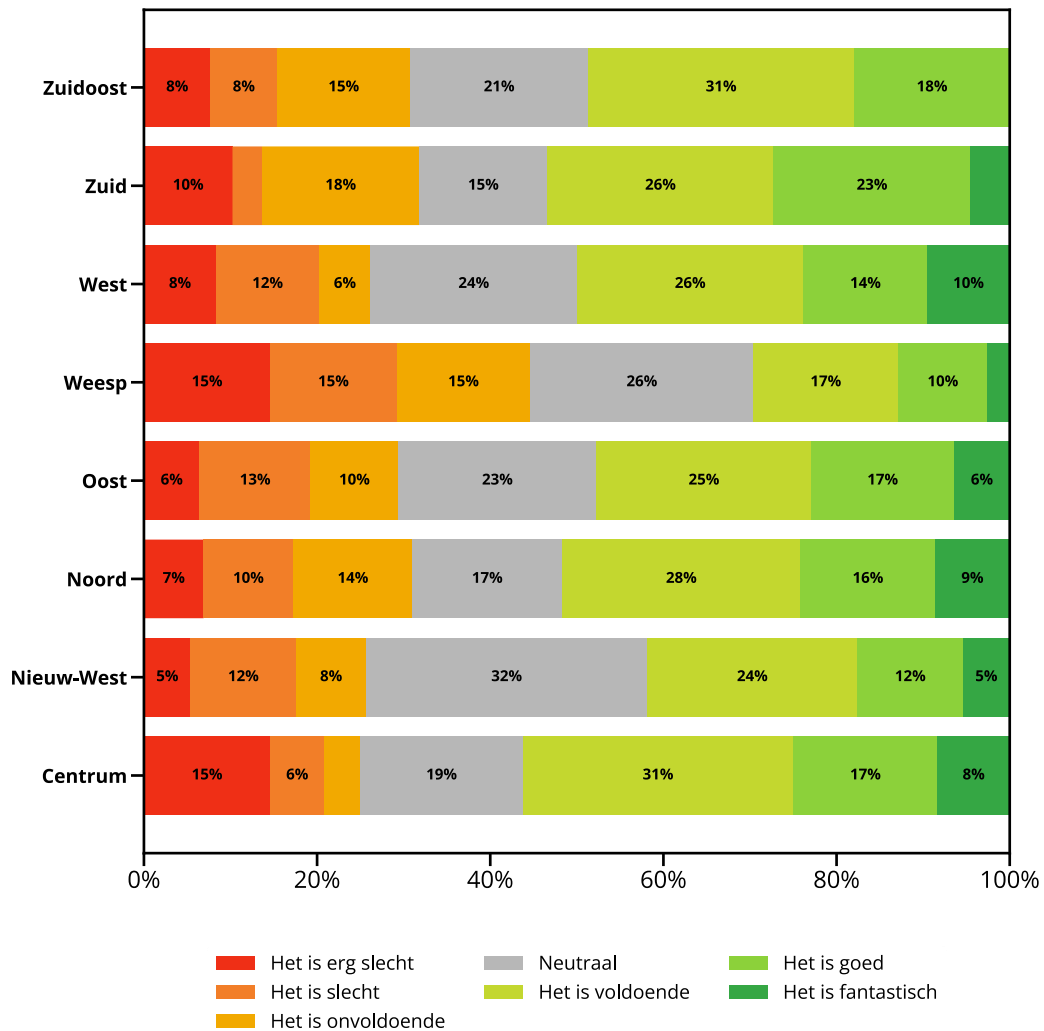
Figuur 9 - Aantal openbare speelplekken per 1.000 inwonende kinderen (0-17 jaar)

Bovenstaande data zijn ook interessant om te vergelijken met de perceptie van bewoners van het stadsdeel. We hebben in onze enquête bewoners gevraagd of er genoeg aanbod is van openbare sportplekken. In figuur 10 zijn de resultaten per stadsdeel weergegeven. Daarbij valt op dat de respondenten uit Weesp relatief gezien negatiever antwoorden op de vraag of er voldoende speelplekken zijn. Uit de open antwoorden blijkt dat de ondervraagde inwoners van Weesp een zeer laag aanbod van speelplekken voor kinderen van boven de 8 jaar oud ervaren. In de open antwoorden geven veel respondenten aan dat het huidige aanbod niet uitdagend genoeg zou zijn voor oudere kinderen. Daarbij komt dat in Weesp veel kinderen wonen in vergelijking met andere

stadsdelen. Hierdoor is het aanbod per kind mogelijk minder.^{xxxv} Ook valt op dat respondenten uit het Centrum overwegend positief staan tegenover het aanbod. Dit valt wellicht gedeeltelijk te verklaren doordat er in Centrum weinig kinderen wonen in vergelijking met andere stadsdelen.

Figuur 10 - Is er genoeg aanbod van openbare speelplekken?^{xxxvi} Per stadsdeel, n=733

^{xxxv} In Weesp is 23 procent van de bevolking in de leeftijdscategorie 0-17. Noord: 20 procent, Nieuw-West: 19 procent, West: 13 procent, Zuid: 14 procent, Oost: 14 procent, Zuidoost: 18 procent, Centrum: 9 procent. Bron: Gemeente Amsterdam, BBGA.

^{xxxvi} Nota bene: de figuur moet niet gelezen worden als de mening van *alle bewoners* uit de betreffende stadsdelen, omdat de data niet voldoende representatief is.

3.2.3 Aantal openbare speelplekken per buurt

Om meer gedetailleerdere inzichten te krijgen, hebben we ook gekeken naar het aantal openbare speelplekken per buurt. Uit onze analyse blijkt dat 18 procent (77 van de 441) van de bewoonde^{xxxvii} buurten in de gemeente Amsterdam geen openbare speelplekken heeft. Daarbij merken we wel op dat sommige buurten zonder speelplekken dichtbij kunnen liggen van buurten of parken die wel openbare sport- of speelplekken hebben, en dat er speelplekken kunnen zijn die niet in beheer zijn van de gemeente, maar van bijvoorbeeld een school.

Een functionaris in de ambtelijke organisatie heeft aangegeven dat er idealiter een kleine speelplek in de buurt is voor de allerkleinsten.⁷³ Amsterdam hanteert bij ontwikkeling van nieuwe woongebieden de formele richtlijn van één speelplek per buurt of één speelplek per 300 woningen.⁷⁴ We zijn nagegaan of deze richtlijnen overal in de gemeente gehaald worden. Het is belangrijk om te benadrukken dat deze richtlijnen in principe alleen gelden voor *nieuwe* woongebieden (gebiedsontwikkeling). Voor een relatief nieuw gebied zoals IJburg geldt dat de richtlijnen grotendeels gehaald worden (ziet voetnoot voor meer informatie).^{xxxviii}

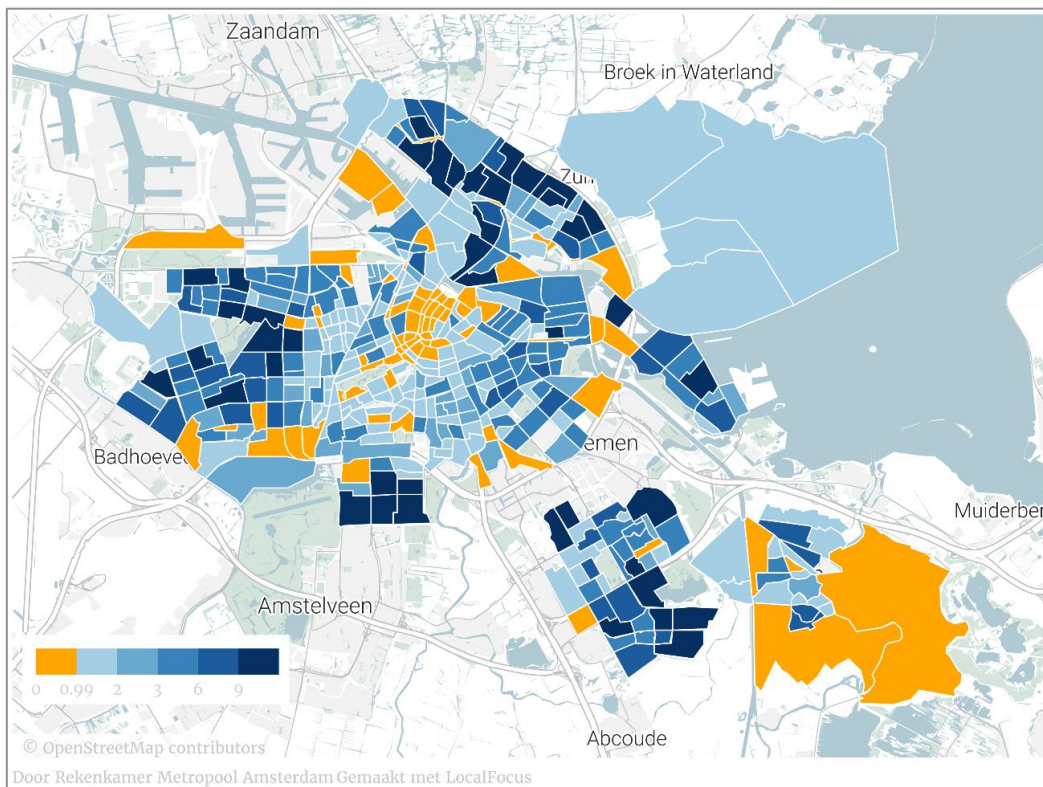
Aantal speelplekken per bewoonde buurt

Wanneer we de richtlijn van één speelplek per buurt over alle bewoonde buurten toepassen, voldoet 83 procent van de bewoonde buurten (364 van de 441) aan de richtlijn van één speelplek per buurt. Om het aantal speelplekken per buurt te visualiseren hebben we onderstaande kaart gemaakt (figuur 11). De bewoonde buurten zonder openbare speelplekken zijn op de kaart oranje gekleurd. Ook op deze kaart is te zien dat de buurten met de minste speelplekken (oranje en lichtblauw) zich voornamelijk in de oudere delen van de gemeente bevinden. De buurten in de omranding van de stad tellen over het algemeen meer speelplekken. Op de interactieve kaart (te openen door op de figuur te klikken) is per buurt het aantal inwoners en het aantal kinderen, en het aantal speelplekken te zien.

^{xxxvii} Een buurt met meer dan 100 inwoners (2024). Er zijn 518 buurten in Amsterdam. Bron: Gemeente Amsterdam, BBGA.

^{xxxviii} Van de twaalf buurten op IJburg heeft Rieteiland-Oost één speelplek. De buurten Baibuurt-West en Oost zijn nog in ontwikkeling en kennen nog geen speelplekken. De overige buurten hebben drie speelplekken of meer. De Sportheldenbuurt spant de IJburgse kroon met elf speelplekken. Drie van de buurten met drie of meer speelplekken voldoen vanwege het grote aantal woningen (net) niet aan de richtlijn van één speelplek per 300 woningen (Jorens Ivenspleinbuurt: 0,83 speelplek per 300 woningen, Havenkwartier IJburg: 0,82, Theo van Goghparkbuurt: 0,95).

Figuur 11 - Aantal openbare speelplekken per bewoonde buurt

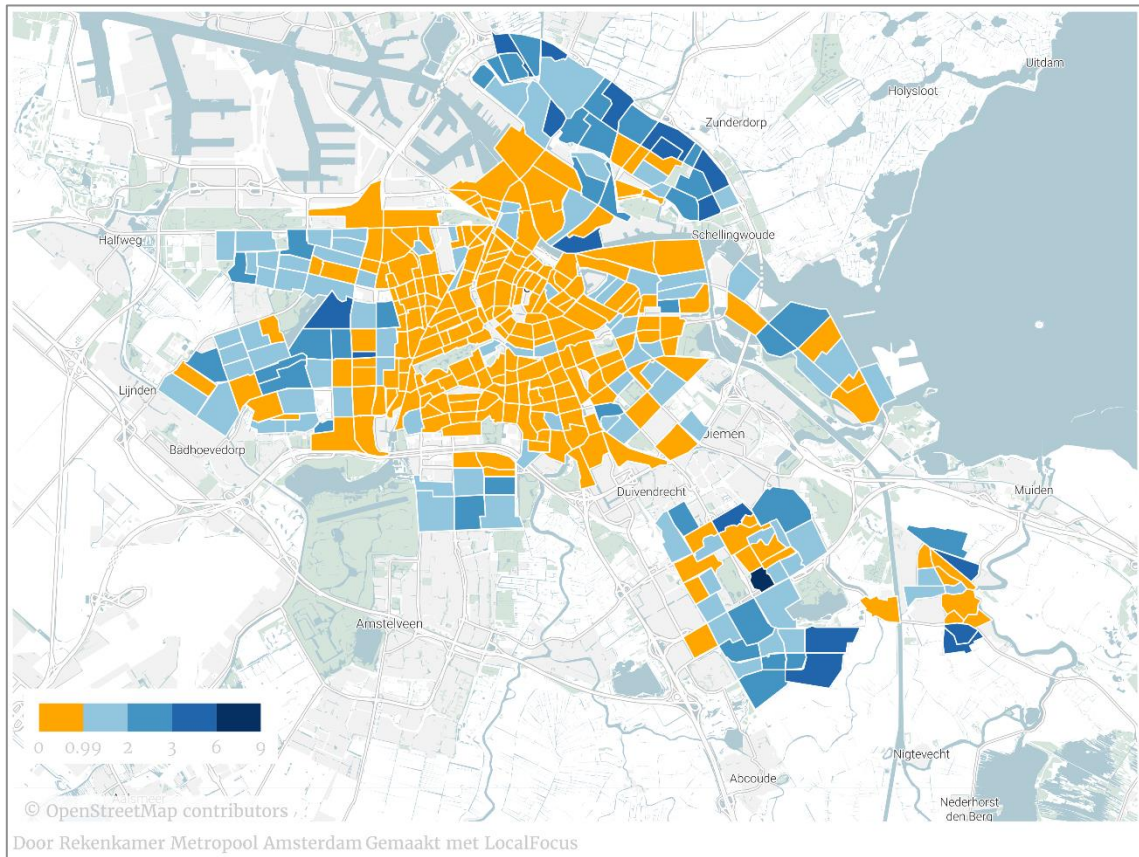
Bron: Gemeente Amsterdam, bewerkt door de Rekenkamer Amsterdam. De achterliggende data zijn beschikbaar via [deze link](#).

Aantal speelplekken per buurt per 300 woningen

Verder zijn we nagegaan in hoeverre de richtlijn van één speelplek per 300 woningen voor nieuwe buurten gehaald wordt in de rest van de gemeente. Er zijn in Amsterdam 372 bewoonde buurten met ook meer dan 300 geregistreerde woningen.^{xxxix} Hiervan heeft 38 procent (141 van de 372) meer dan één speelplek per 300 woningen. 62 procent van de bewoonde buurten met meer dan 300 geregistreerde woningen (231 van de 372) voldoet dus niet aan de richtlijn voor nieuwe woonbuurten. Op de onderstaande kaart (figuur 12) zijn de gebieden met minder dan één speelplek per 300 woningen oranje gekleurd. Het valt op dat een aantal van de relatief nieuwe buurten in IJburg niet aan de norm voldoet. Op de interactieve kaart is per buurt het aantal speelplekken, het aantal woningen en het aantal speelplekken per 300 woningen te zien.

^{xxxix} Stand BAG 2024. Wellicht is het verschil in aantal bewoonde buurten (441 buurten) en het aantal bewoonde buurten met meer dan 300 geregistreerde woningen (372 buurten) te verklaren door achterstanden in de BAG-gegevens. Bron: Gemeente Amsterdam, BBGA.

Figuur 12 - Aantal openbare speelplekken per 300 woningen in bewoonde buurten met meer dan 300 woningen

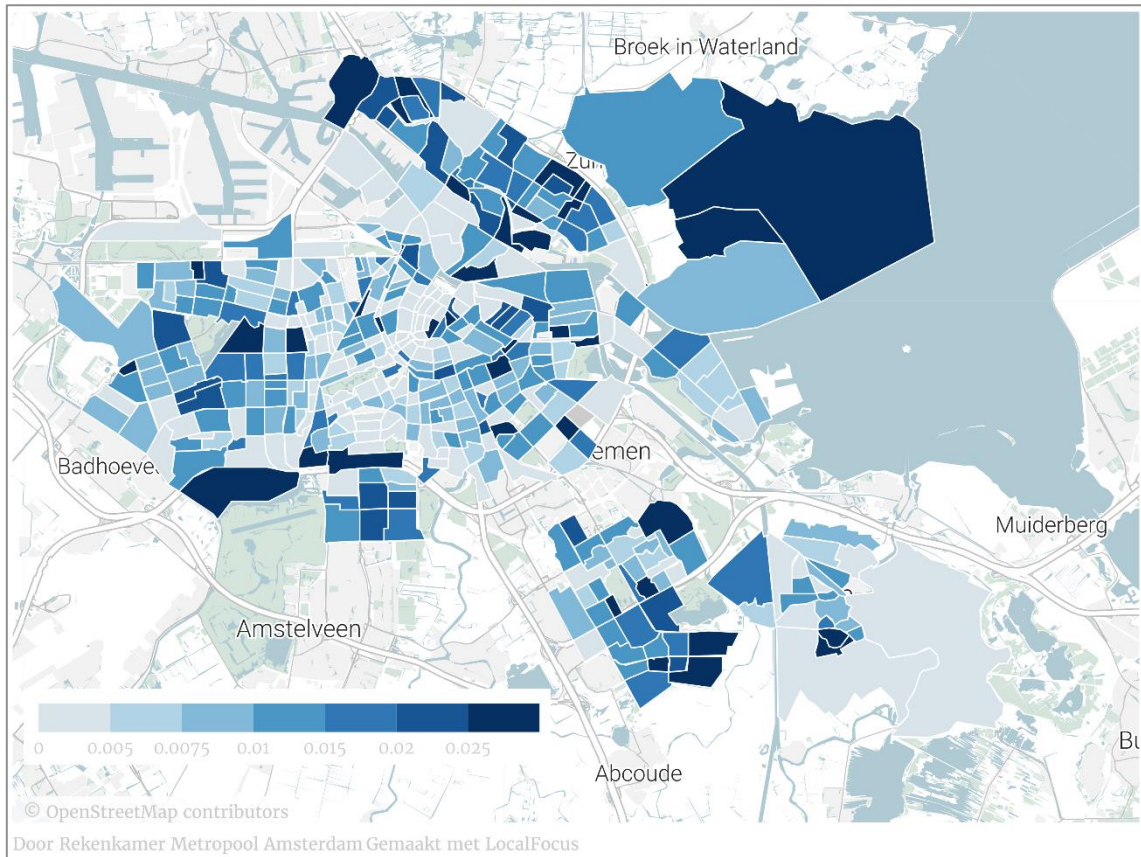
Bron: Gemeente Amsterdam, bewerkt door de Rekenkamer Amsterdam. De achterliggende data zijn beschikbaar via [deze link](#).

Aantal speelplekken per buurt per kind

Als laatste hebben we gekeken naar het aantal speelplekken relatief aan het aantal kinderen dat in de buurt woont. Het aantal speelplekken per kind (0-17) per bewoonde buurt is op de onderstaande kaart (figuur 13) weergegeven. Op de kaart is te zien waar relatief veel (donkerder) en relatief weinig (lichter) speelplekken zijn ten opzichte van het aantal kinderen.^{x1} Het aantal speelplekken is niet overal evenwichtig verdeeld (veel verschillende tonen van blauw). Het aantal openbare speelplekken per kind per bewoonde buurt is relatief laag in delen van Centrum, Oud-Zuid en West. In sommige buurten wonen relatief weinig kinderen (bijvoorbeeld Holysloot: 2 speelplekken en 57 kinderen), waardoor deze donkerblauw kleuren. Op de interactieve kaart is het aantal kinderen en het aantal speelplekken voor elke buurt weergegeven.

^{x1} Het aantal speelplekken gedeeld door het aantal kinderen.

Figuur 13 - Aantal openbare speelplekken per kind (0-17) per bewoonde buurt

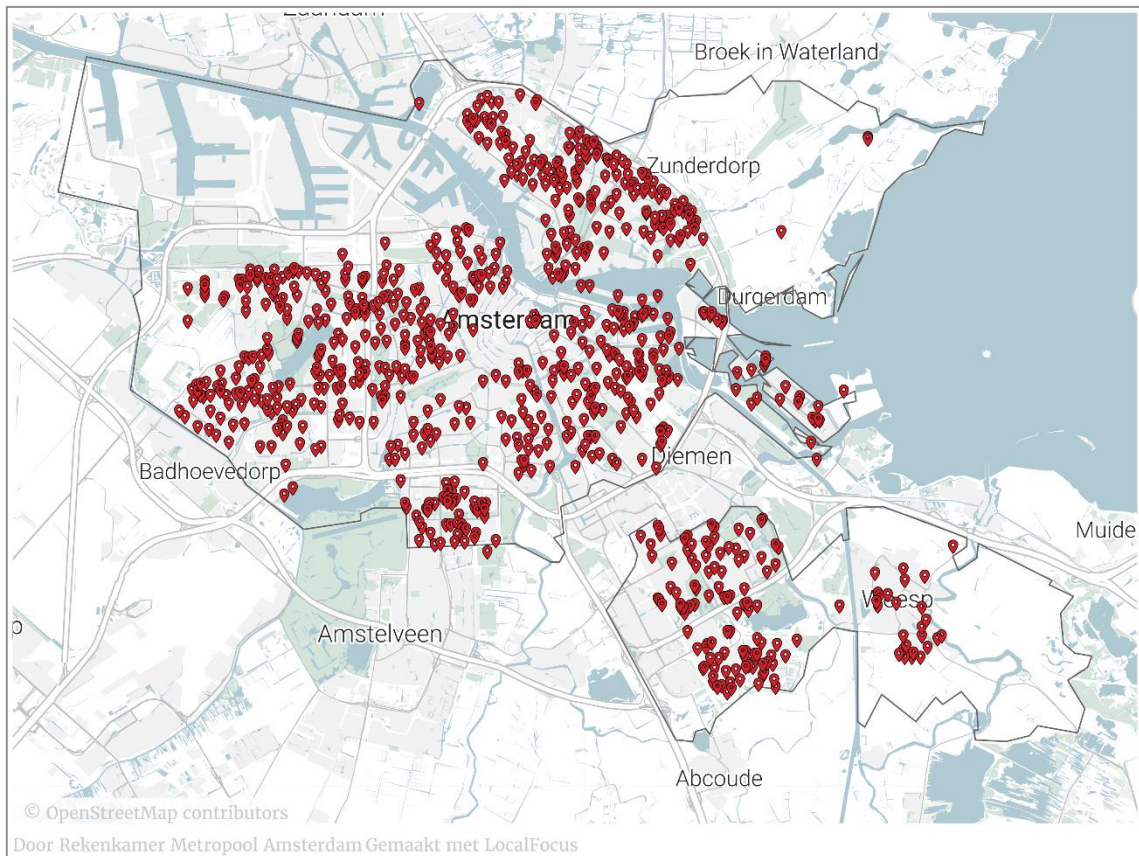
Bron: Gemeente Amsterdam, bewerkt door de Rekenkamer Amsterdam. De achterliggende data zijn beschikbaar via [deze link](#).

3.3 Verspreiding van openbare sportplekken

De onderstaande kaart (figuur 14) laat de locaties zien van de sportplekken in de gemeente Amsterdam.^{xii} Op de interactieve kaart is ook te zien welke sporten op de sportplekken beoefend kunnen worden. Hoewel er minder sportplekken zijn dan speelplekken, lijken de sportplekken op het eerste gezicht redelijk evenwichtig verdeeld. In elk stadsdeel zijn er namelijk sportplekken, en deze zijn redelijk gelijk verspreid over de gebieden waar veel mensen wonen.

^{xii} In beheer van de gemeente Amsterdam. Locaties op privaat terrein staan niet op de kaart.

Figuur 14 - Locaties van openbare sportplekken, n=814

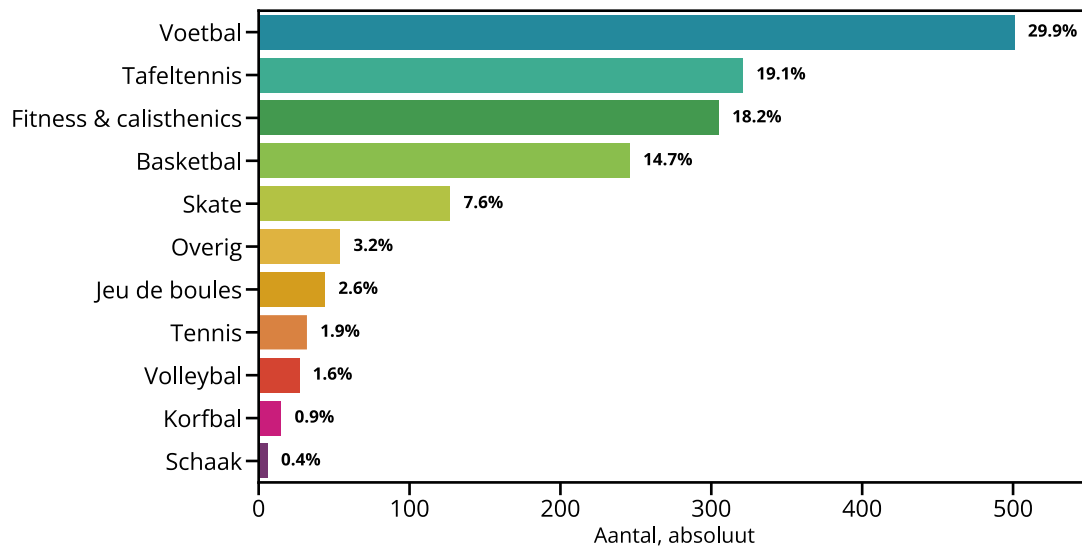

Data: Gemeente Amsterdam, bewerkt door de Rekenkamer Amsterdam. U kunt de achterliggende data downloaden via [deze link](#).

3.3.1 Verdeling van sporten in soort

Figuur 15 laat zien dat voetbal met 30 procent van de sportplekken verreweg de meest voorkomende sport is die bij een sportplek beoefend kan worden. Een voetbalveldje kan in de meeste gevallen echter ook gebruikt worden voor andere sporten waarbij een doel nodig is, zoals handbal en hockey. Na voetbal volgen tafeltennis (19 procent), fitness & calisthenics (18 procent), basketbal (15 procent), skate (8 procent) en een reeks andere sporten (zie figuur). Het valt ons op dat het aanbod niet bijzonder evenwichtig is verdeeld. Bijna 90 procent van het aanbod bestaat uit vijf sporten (of iets meer als je bij voetbal ook sporten als hockey en handbal meeneemt). Tegelijk is er een grote variëteit aan sporten die bij de openbare sportplekken beoefend kunnen worden. Voor sommige sporten, zoals korfbal en volleybal, moet de liefhebber wel zoeken, omdat deze minder voorkomen.

Figuur 15 - Verdeling van soorten sporten over de openbare sportplekken in de hele gemeente, n=1678

Bij de 814 sportplekken is vaak meer dan één sport te beoefenen, waardoor het totaal aantal waargenomen sporten op 1678 uitkomt (n=1678).

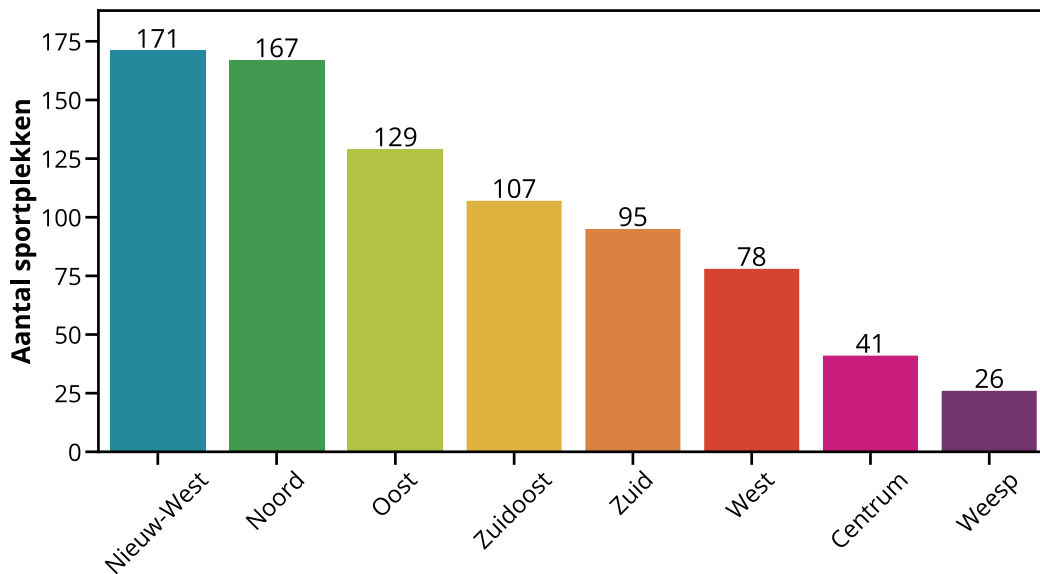
3.3.2 Aantal openbare sportplekken per stadsdeel

Figuren 16 en 17 geven het aantal openbare sportplekken per stadsdeel weer, geordend van hoog naar laag. In figuur 16 is het aantal sportplekken per stadsdeel te zien (het absolute aantal). Het aantal openbare sportplekken varieert van 171 (Nieuw-West) tot 26 (Weesp). Figuur 17 toont het aantal sportplekken per stadsdeel per 10.000 inwoners.

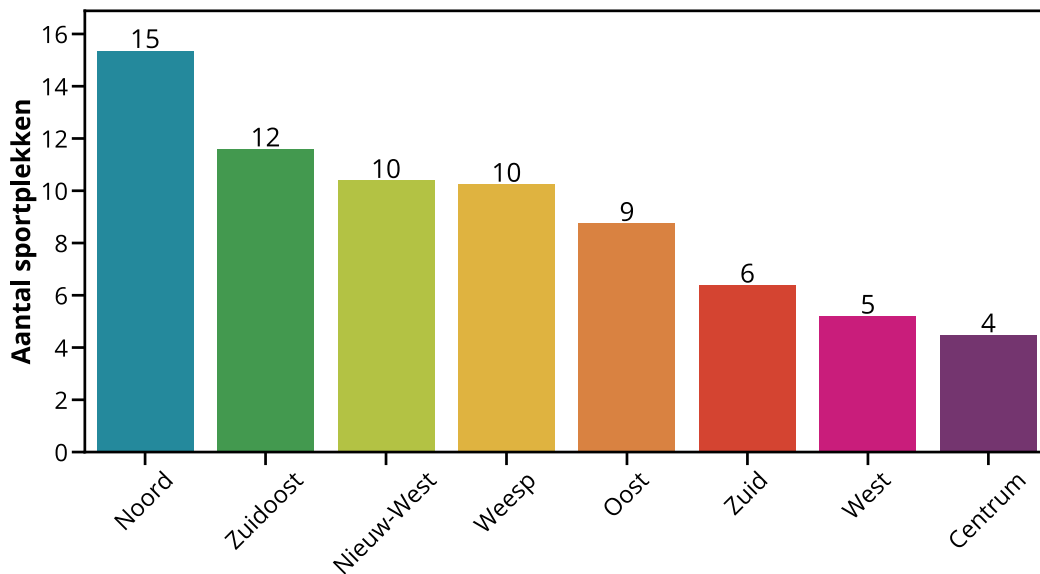
Net als bij de speelplekken blijkt dat de oudste delen van de stad (Centrum, Weesp, West, Zuid en Oost) het minste aantal sportplekken per 10.000 inwoners hebben. En net als bij de speelplekken schuift Weesp weer van de laatste plek in absolute aantallen naar een hogere rang (vierde plek) bij correctie voor het aantal bewoners. Dat betekent dat Weesp ondanks het lage aantal sportplekken in absolute zin er beter voorstaat als we kijken naar het aantal sportplekken per 10.000 inwoners.

Tot slot valt op dat de stadsdelen waar het college de komende jaren het meest wil investeren in sport- en speelplekken om de beweegdeelname te vergroten (Noord, Nieuw-West en Zuidoost), in relatieve aantallen al de meeste sportplekken hebben. Bij de speelplekken scoorden deze stadsdelen ook relatief hoog.

Figuur 16 - Aantal openbare sportplekken (absoluut), n=814

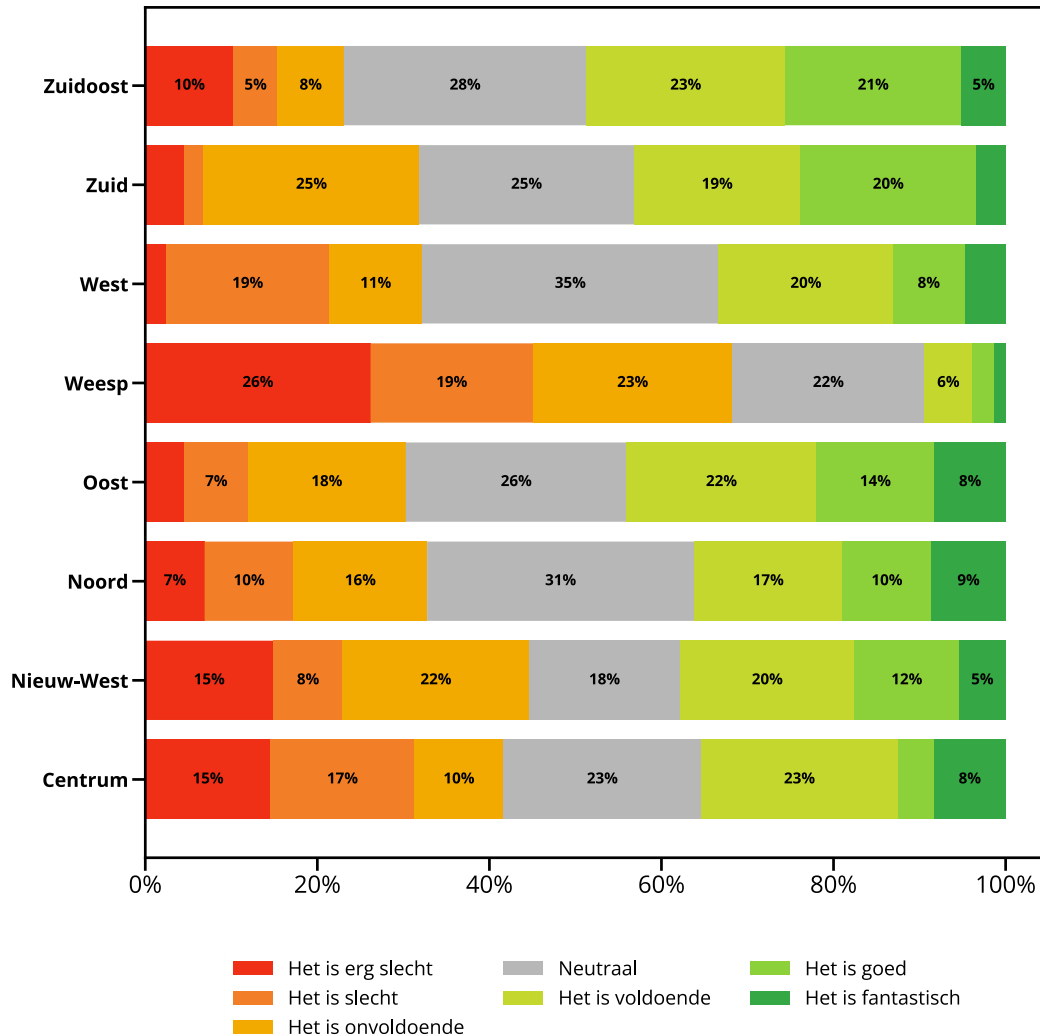
Figuur 17 - Aantal openbare sportplekken per 10.000 inwoners

Bovenstaande data zijn ook interessant om te vergelijken met de perceptie van bewoners van het stadsdeel. We hebben in onze enquête bewoners gevraagd of er genoeg aanbod is van openbare sportplekken. In figuur 18 zijn de resultaten per stadsdeel weergegeven. Het valt op dat de ondervraagde Weespers relatief gezien negatiever zijn over de vraag of er voldoende aanbod is, terwijl Weesp niet laag scoort in het aantal sportplekken per 10.000 inwoners (figuur 17). Mogelijk heeft dit te maken met het sentiment dat er te weinig aanbod is voor oudere kinderen en jongvolwassenen en het relatief hogere percentage achterstallig onderhoud. In Nieuw-West zijn er per 10.000 inwoners ook relatief veel sportplekken en ervaren de respondenten het aanbod

redelijk negatief. In de open antwoorden noemen enkele respondenten uit Nieuw-West dat het aanbod vaak vies en niet altijd uitdagend genoeg is.^{xlii}

Figuur 18 - Is er genoeg aanbod van openbare sportplekken? Per stadsdeel, n=733

3.3.3 Aantal openbare sportplekken per buurt

Om een gedetailleerder beeld te krijgen hebben we ook het aantal openbare sportplekken per bewoonde buurt in kaart gebracht. Uit onze analyse blijkt dat 34 procent (151 van de 441)

^{xlii} Nota bene: de figuur moet niet gelezen worden als de mening van *alle bewoners* uit de betreffende stadsdelen, omdat de data niet voldoende representatief is.

bewoonde^{xliii} buurten in de gemeente Amsterdam geen openbare sportplekken hebben. Via [deze link](#) kunt u het aantal openbare sportplekken per buurt bekijken. Daarbij merken we wel op dat sommige buurten zonder openbare sport dichtbij kunnen liggen van buurten of parken die wel openbare sportplekken hebben, en dat er sportplekken kunnen zijn die niet in beheer zijn van de gemeente, maar van bijvoorbeeld een vereniging.

Er zijn net als bij de speelplekken geen gemeentelijke normen voor de nabijheid van openbare sportplekken in de buurt, maar er is wel een richtlijn voor de ontwikkeling van nieuwe woonbuurten. Deze richtlijn betreft 1m² openbare sportplek per woning.⁷⁵ We hebben deze richtlijn echter niet kunnen testen door gebrek aan data over het totale woningoppervlak per buurt.

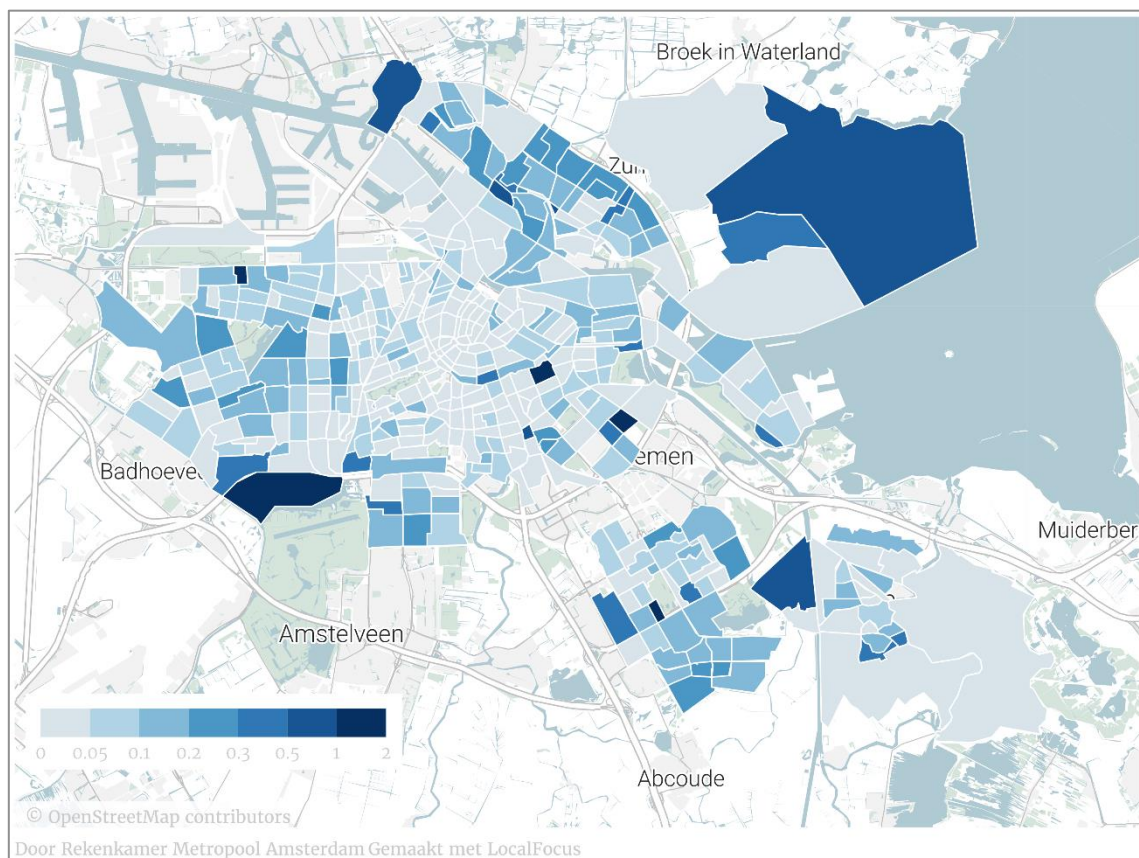
Aantal openbare sportplekken per inwoner

Het aantal sportplekken per bewoonde buurt, relatief naar het aantal inwoners in de buurt (per 100 inwoners) is op de onderstaande kaart weergegeven (figuur 19). Hoe donkerder het vlak, hoe meer sportplekken per 100 inwoners. Het gemiddelde aantal sportplekken per bewoonde buurt is 0,1. Sommige vlakken zijn donker omdat die buurt weinig inwoners heeft, bijvoorbeeld het Oosterpark (104 inwoners, twee sportplekken). Andere vlakken zijn donker omdat er relatief veel speelplekken zijn.

De kaart laat verder zien dat het aantal openbare sportplekken niet overal evenwichtig is verdeeld naar het aantal inwoners per buurt. Het aantal speelplekken per buurt per inwoner is hoger aan de buitenranden van de gemeente. Verder zullen aanliggende buurten ook profijt hebben van buurten met een hoger aantal speelplekken. Op de interactieve kaart is per buurt het aantal inwoners en het aantal sportplekken per 100 inwoners weergegeven.

^{xliii} Een buurt met meer dan 100 inwoners (2024). Er zijn 518 buurten in Amsterdam; bron: Gemeente Amsterdam, BBGA.

Figuur 19 – Aantal openbare sportplekken per buurt, per 100 inwoners

Data: Gemeente Amsterdam, bewerkt door de Rekenkamer Amsterdam. U kunt de achterliggende data downloaden via [deze link](#).

Onderzoeksverantwoording

Welke sport- en speelplekken hebben we onderzocht?

De 8.108 sport- en speeltoestellen in de openbare ruimte van Amsterdam waarop dit onderzoek zich richt, betreft uitsluitend de objecten de Amsterdamse openbare ruimte. Dit zijn dus niet alle speelvoorzieningen die de gemeente Amsterdam rijk is. Voorzieningen die hier bijvoorbeeld niet onder vallen zijn toestellen die beheerd worden door speeltuinverenigingen, sportverenigingen, volkstuinverenigingen, VE's, en sommige schoolpleinen die in beheer van de school zelf zijn.

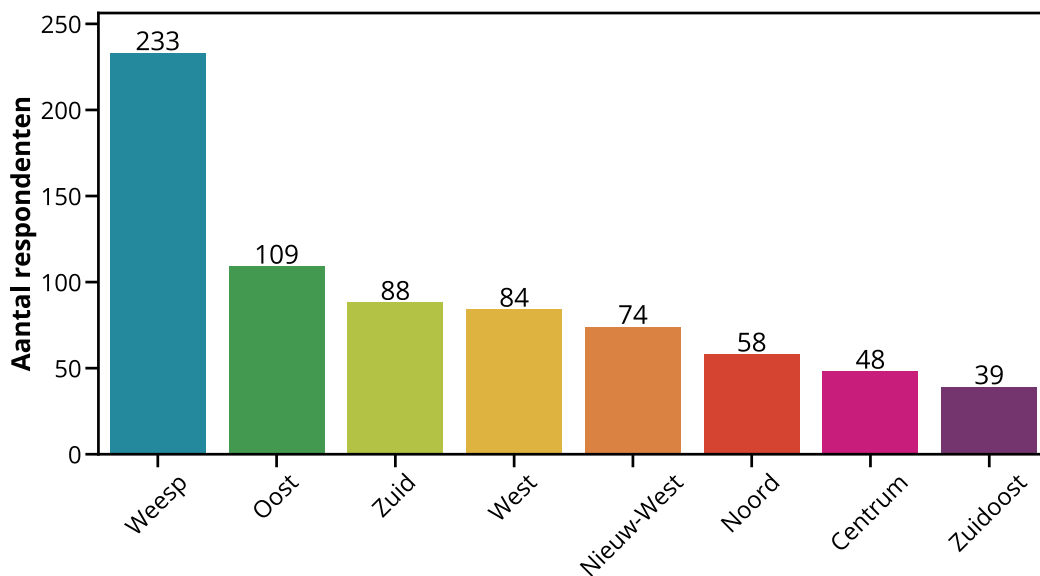
Enquête

Om meer te weten te komen over hoe bewoners het onderhoud en het aanbod van de sport- en speelplekken ervaren, hebben we een enquête uitgezet. De enquête is naar buiten gebracht via de nieuwswebsite van de gemeente Amsterdam en is gedeeld met ons burgerpanel. Verder is de enquête opgepikt en onder de aandacht gebracht door krant en nieuwswebsite [Weespernieuws](#). 733 respondenten hebben de enquête volledig ingevuld: 260 via het [burgerpanel](#) (een respons van 25 procent) en 473 via de nieuwswebsite van de gemeente Amsterdam of Weespernieuws.

Figuur 20 geeft het aantal respondenten weer per stadsdeel of -gebied. Het grootste deel van de respondenten woont in Weesp, namelijk 32 procent. 15 procent woont in Oost, 12 procent in Zuid, 11 procent in West, 10 procent in Nieuw-West, 8 procent in Noord, 7 procent in Centrum en ten slotte 5 procent in Zuidoost.

Gelet op de respons is de mening van de respondenten niet representatief voor alle inwoners van de gemeente Amsterdam. We kunnen op basis van de resultaten van de enquête geen generaliserende uitspraken doen over wat bewoners vinden. Doordat we geen aselechte steekproef hebben kunnen trekken van bewoners, is er wellicht sprake van een zogenaamd selectie-effect. Bovendien hebben we om de enquête laagdrempelig te houden, niet naar persoonskenmerken gevraagd. We weten daarom niet in hoeverre de respondenten op basis van persoonskenmerken een representatieve afspiegeling vormen van de Amsterdamse bevolking. De respons is echter wel zo hoog dat we enkele betekenisvolle inzichten kunnen afleiden uit de antwoorden, zeker waar het de variatie in meningen betreft.

Figuur 20 - Aantal respondenten per stadsdeel of -gebied, n=733

Herleiden van sportplekken uit assetdata

Het herleiden van de sportplekken uit de assetdata ging als volgt. Allereerst hebben we alle sportgerelateerde objecten in de assetdata gevonden. De assetdata bevat al een aantal categorieën assets ('objectgroepen') die exclusief sportgerelateerd zijn, maar overige objectgroepen bevatten ook sportgerelateerde objecten. De overige sportgerelateerde objecten hebben we gevonden door te zoeken in de naam van het object met een lijst van sportgerelateerde zoektermen.^{xiv} Hieruit kwamen 2.194 sportgerelateerde objecten naar voren.

Vervolgens hebben we de sportgerelateerde objecten gecategoriseerd op basis van objectgroep en sleutelwoorden in de naam van het object. Op basis van een deels geautomatiseerde en deels manuele verkenning van de data kwamen we op de categorieën: fitness en calisthenics, tafeltennis, voetbal, volleybal, korfbal, tennis, basketbal, skate, jeu de boules, schaak, en overig. Objecten zijn soms toegewezen op basis van de 'objectgroep', die al in het systeem zat (bijvoorbeeld zijn alle objecten in de groep 'skatevoorzieningen' toegewezen aan de categorie 'skate'). Meestal zijn de objecten echter toegewezen op basis van sleutelwoorden in de naam. Zo werden bijvoorbeeld alle objecten met woorden als 'Cruyff' en 'panna' toegewezen aan de categorie voetbal.

Tot slot hebben we nog een slag moeten maken om de 2.194 sportgerelateerde objecten te aggregeren naar sportplekken. Een sportplek kan namelijk meerdere objecten uit meerdere categorieën bevatten. We hebben daarvoor alle objecten die zich binnen een radius van 50 meter van elkaar bevinden gebundeld tot één sportplek. Hieruit komt een totaal van 814 sportplekken naar voren. Dit is het aantal sportplekken in Amsterdam, met voorbehoud van de kwaliteit van de

^{xiv} De volgende zoektermen zijn gebruikt: voetbal, bar, pipe, Cruyff, curl, tennis, basket, turn, korf, tennis, schaak, jeu, schaken, fitness, rail, ramp, fit, fiets, cycle, bootcamp, tafeltennis, volley, panna, skate, calisthenics, citybox, trainer, rolschaats, press, schans.

originele data (die is volgens betrokken functionarissen volledig) en de gehanteerde filtercriteria, die zorgvuldig zijn opgesteld, maar desondanks onbedoeld tot omissies kunnen leiden.

Onderzoeksteam

Onderzoeksteam	
Directeur	Annelies Daalder
Onderzoekers	Jurriaan Kooij (projectleider)
	Erik Oppenhuis (projectleider)
	Tello Heldring

Eindnoten

- ¹ *Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen 2023*, geldend op 01-01-2024, artikel 19.
- ² Gemeente Amsterdam, Beleidskader *1Amsterdam Heel&Schoon*, 8 juni 2017, p. 16.
- ³ Commissie BBV, *Notitie materiële vaste activa*, p. 27, december 2017.
- ⁴ Gemeente Amsterdam, *Voordracht voor de raadsvergadering van woensdag 6 en donderdag 7 november 2019*, nr. 1822, agendapunt 47.
- ⁵ Gemeente Amsterdam, *Visie openbare ruimte 2025*, 8 juni 2017, p. 28, p. 40-42; en Gemeente Amsterdam, Beleidskader *1Amsterdam Heel&Schoon*, 8 juni 2017, p. 5.
- ⁶ Gemeente Amsterdam, Memo *Inzichtelijk maken van Achterstallig Onderhoud*, d.d. 2024.
- ⁷ Gemeente Amsterdam, *Raadsinformatiebrief inzake Programma stadsbehoud*, 8 oktober 2019; en Gemeente Amsterdam, *Voordracht voor de raadsvergadering van woensdag 6 en donderdag 7 november 2019*, nr. 1822, agendapunt 47.
- ⁸ Gemeente Amsterdam, *Motie van de leden Boomsma, Van Lammeren en Marttin inzake de Rapportage programma Stadsbehoud (Behoud de Ambitie! De hele stad minimaal op een verzorgd niveau)*, aangenomen op 7 november 2019.
- ⁹ Gemeente Amsterdam, *Raadsinformatiebrief inzake Reactie op motie 1888.19 van de leden, Boomsma (CDA), Van Lammeren (PvdD) en Marttin (VVD) inzake 'Behoud de ambitie'*, 2 juni 2020.
- ¹⁰ Gemeente Amsterdam, *Voorjaarsrapportage Stadsbehoud 2022*, p. 23.
- ¹¹ Gemeente Amsterdam, *Voorjaarsrapportage Stadsbehoud 2022*, p. 4.
- ¹² Gemeente Amsterdam, *Coalitieakkoord 2022-2026*, mei 2022.
- ¹³ Gemeente Amsterdam, *Beleidskader 1Amsterdam Heel & Schoon*, 2017, p. 17.
- ¹⁴ Gemeente Amsterdam, *Raadsinformatiebrief inzake Visie sport- en beweegbeleid 2023-2026*, 11 mei 2023, p. 1.
- ¹⁵ Gemeente Amsterdam, *Raadsinformatiebrief inzake Visie sport- en beweegbeleid 2023-2026*, 11 mei 2023, p. 2.
- ¹⁶ Gemeente Amsterdam, *Raadsinformatiebrief inzake Voortgang aanpak beweging richting bewegen en afdoening moties dynamische schooldag*, 26 maart 2024, p. 5.
- ¹⁷ Gemeente Amsterdam, *Raadsinformatiebrief inzake Voortgang aanpak beweging richting bewegen en afdoening moties dynamische schooldag*, 26 maart 2024, p. 5.
- ¹⁸ Gemeente Amsterdam, *Omgevingsvisie 2050*, 7 juli 2021, p. 203.
- ¹⁹ Gemeente Amsterdam, *Feitelijke reactie*, 18 september 2024.
- ²⁰ Gemeente Amsterdam, *Begroting 2024*, activiteit 2.4.1.1, indicator 3, p. 91.
- ²¹ Gemeente Amsterdam, *Rapportage normkosten straatmeubilair en speelvoorzieningen*, 20 januari 2022, p. 19.
- ²² Gemeente Amsterdam, *Raadsinformatiebrief inzake Voortgang aanpak beweging richting bewegen en afdoening moties dynamische schooldag*, 26 maart 2024, p. 5.
- ²³ Gemeente Amsterdam, *Feitelijke reactie*, 18 september 2024.

- ²⁴ Gemeente Amsterdam, *Strategisch plan sporten en spelen in de openbare ruimte*, augustus 2021, p. 6.
- ²⁵ Rekenkamer Amsterdam, *Onderzoeksopzet Sport- en speelplekken in de openbare ruimte*, p. 8.
- ²⁶ Gemeente Amsterdam, *Begroting 2023*, p. 61.
- ²⁷ Rekenkamer Amsterdam, *Onderzoeksopzet Sport- en speelplekken in de openbare ruimte*, p. 9.
- ²⁸ *Schriftelijke reactie van de ambtelijke organisatie op onze onderzoeksopzet*, 14 maart 2024.
- ²⁹ Gemeente Amsterdam, *Visie openbare ruimte 2025*, 8 juni 2017, p. 41.
- ³⁰ Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 24 april 2024.
- ³¹ Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 21 mei 2024.
- ³² Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 3 april 2024; 21 mei 2024.
- ³³ Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 21 mei 2024.
- ³⁴ Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 21 mei 2024.
- ³⁵ Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 3 april 2024.
- ³⁶ Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 21 mei 2024.
- ³⁷ Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 3 april 2024.
- ³⁸ Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 21 mei 2024.
- ³⁹ Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 3 april 2024; 24 april 2024; 21 mei 2024.
- ⁴⁰ *Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen 2023*, geldend vanaf 01-01-2024, artikel 11 en 12.
- ⁴¹ Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 21 mei 2024.
- ⁴² Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 21 mei 2024.
- ⁴³ Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 3 april 2024; 21 mei 2024.
- ⁴⁴ Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 3 april 2024; 21 mei 2024.
- ⁴⁵ *Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen 2023*, geldend vanaf 01-01-2024, artikel 19.
- ⁴⁶ Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 21 mei 2024.
- ⁴⁷ Rekenkamer Amsterdam, *Mailwisseling met ambtelijke organisatie*, 29 mei 2024.
- ⁴⁸ Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 21 mei 2024.
- ⁴⁹ Gemeente Amsterdam, *Jaarverslag 2023*, april 2024.
- ⁵⁰ Gemeente Amsterdam, *Jaarverslag 2023*, april 2024, p. 331.
- ⁵¹ Gemeente Amsterdam, *Memo Inzichtelijk maken van Achterstallig Onderhoud*, d.d. 2024.
- ⁵² Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 21 mei 2024.
- ⁵³ Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 3 april 2024.
- ⁵⁴ Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, artikel 9, lid 2 onder c.
- ⁵⁵ Gemeente Amsterdam, *Begroting 2024*, p. 379.
- ⁵⁶ Gemeente Amsterdam, *Rapportage programma Stadsbehoud*, 7 november 2019.
- ⁵⁷ Gemeente Amsterdam, *Voorjaarsrapportage Stadsbehoud 2022*, p. 4.
- ⁵⁸ Gemeente Amsterdam, *Voorjaarsrapportage Stadsbehoud 2022*, p. 27.

- ⁵⁹ Gemeente Amsterdam, *Voorjaarsrapportage Stadsbehoud 2022*, p. 4.
- ⁶⁰ Gemeente Amsterdam, *Voorjaarsrapportage Stadsbehoud 2022*, p. 9.
- ⁶¹ Gemeente Amsterdam, *Voorjaarsrapportage Stadsbehoud 2022*, p. 21.
- ⁶² Gemeente Amsterdam, *Begroting 2023*, p. 75.
- ⁶³ Rekenkamer Amsterdam, *Mailwisseling met de ambtelijke organisatie*, d.d. 31 mei 2024.
- ⁶⁴ Gemeente Amsterdam, *Raadsinformatiebrief inzake Visie sport- en beweegbeleid 2023-2026*, 11 mei 2023, p. 1.
- ⁶⁵ Gemeente Amsterdam, *Raadsinformatiebrief inzake Voortgang aanpak beweging richting bewegen en afdoening moties dynamische schooldag*, 26 maart 2024, p. 5.
- ⁶⁶ Gemeente Amsterdam, *Jaarverslag 2023*, p. 316.
- ⁶⁷ Gemeente Amsterdam, *Rapportage normkosten straatmeubilair en speelvoorzieningen*, 20 januari 2022, p. 19.
- ⁶⁸ Gemeente Amsterdam, *Begroting 2023*, p. 315.
- ⁶⁹ Gemeente Amsterdam, *Jaarverslag 2023*, p. 140.
- ⁷⁰ Gemeente Amsterdam, *Memo Collegeopdracht 27c: inzichtelijk maken opgaves en afwegingen programma's Stadsverbetering en Stadsbehoud*, 18 maart 2024.
- ⁷¹ Gemeente Utrecht, *Spelen in je eigen buurt, ontwerpvisie speelruimte Utrecht*, maart 2022, p. 4.
- ⁷² Mulier Instituut, *Inzicht in buitenspelen*, december 2021, p. 21.
- ⁷³ Rekenkamer Amsterdam, *Gespreksverslag*, 18 januari 2024.
- ⁷⁴ Gemeente Amsterdam, *Amsterdamse referentienorm voor maatschappelijke voorzieningen, groen en spelen*, 9 januari 2018, p. 11.
- ⁷⁵ Gemeente Amsterdam, *Amsterdamse referentienorm voor maatschappelijke voorzieningen, groen en spelen*, 9 januari 2018, p. 11.